

KOLUMNARIJE

(izbrane kolumne)

Roman KUKOVIČ

ARTIUS © 2016

1. MAJ ALI “KDOR NE DELA - NAJ NE JE”

ČASI, KO JE “PRAZNIK DELA” NEKAJ POMENIL, PREDVSEM MISLIM NA PRAVICO DO DELA, NA SOLIDARNOST, NA SOCIALNO VARNOST IN PRIPADNOST NEKEMU DRUŽBENEM RAZREDU, SO LE ŠE ZGODOVINA. KAR JE PO SVOJE RAZUMLJIVO, KER ČLOVEK JE PO SVOJI NARAVI MATERIALIST IN NAREJEN NA “KOMOT”...

Vse prej našteto smo bili pripravljene zamenjati in pozabiti, ker smo bili prepričane, da je prišel čas, da sladkosti zahoda, ki smo jih videvali le v ameriških filmih, okusimo tudi mi, v socializmu zatirani. Zamenjati za boljše avte, kot so bile stoenke, en teden allinclusive v ŠarmElŠejku za deset dni v sindikalnem počitniškem domu, štipendijo in zagotovljeno službo po končanem študiju smo zamenjali za (vsaj teoretično) možnost študija na Yalu, zgledno zdravstvo, seveda popolnoma brezplačno pa za možnost lepotnih operacij v Švici, umetnega zobovja v Bolgariji in celo za hrvaške anesteziologe.

Pozabili smo, kako smo za ta praznik, preden smo zvečer zakurili kresove sosedu cel dan pomagali zabetonirati "plato", kako smo veselo štihali grede in naslednjega dne s prijatelji hodili na Mrzlico ali na Planino, tudi kam na Jadran, da smo pripravili prikolico za prihajajoče poletje. In smo se družili. Bili (skorajda) eno. Pravi prijatelji. Zdaj "prijatelje" ob tem prazniku srečujemo le še naključno, ko pljuckamo pijačo kje v tujini in se skušamo zeliti z drugimi vesoljnimi nomadi, prepričani, da smo nekaj več. Nekaj več, ker ob tem gledamo na jezero Como, obrežje Siene ali na West End. In fotke o tem objavljamo na FB - da naši "prijatelji" vedo, da nismo kar tako in da mi si pa lahko privoščimo in nismo...

Kaj? Del delavskega razreda? Seveda nismo več delavski razred in nas nihče več ne more zriniti v uravnilovko socialne enakosti, v kakšen plačilni razred med 1 in 15, na sila predvidljivo listo napredovanj, ipd. Zdaj smo individuumi, pogodbe o delu so nam pisane na kožo, le da ti delovni tatooji ponavadi ne zdržijo prav dolgo in jih lahko spere že prvi dež. Če smo včasih jokali, da imamo premalo ljudi z diplomami, danes jokamo, da imamo preveč diplomantov in premalo delovnih mest. Končana šola in diploma je danes nekaj podobnega, kot sta bili včasih pionirska čepica in rutka ali mladinska izkaznica. Vsi smo jih dobili, a od tega kaj veliko ni bilo za pričakovati. Takrat je bilo fino, če si nosil Kurirčkovo pošto ali Štafeto, danes si "in" če (od)tečeš maraton ali celo gostuješ v realiti šovu. Imeli smo t.i. pravico do dela in ne kaj hudo restriktivno obravnavano dolžnost do dela. Tisto "Kdor ne dela - naj ne je" je bila le krilatica, ker, naj se sliši še tako nemogoče, delo je lahko imel zares vsak, če pa ga ni imel, se je en kup institucij trudilo, da ga je čim prej dobil. Biti brezposeln v prejšnjem sistemu je bila večja psovka, kot pa pijanec. Danes seveda ni tako, brezposelnost se lahko kaj kmalu znajde celo v šifrantu poklicev, saj je baje že kar lepo število ljudi, ki nimajo dela že tudi 20 let. In, če sem malce ciničen, tud spodobi se, da se to vpiše, ker preživeti 20 let brez dela nekako že meji na umetnost. Kdaj je torej bilo bolje? Podobno vprašanje kot tisto, kaj je bilo prej - kura ali jajce.

Pa vseeno je bilo za 1.maj fajn videti, kako smo les za kresove skupaj vlačili sin zdravnice, inženirja, šoferja, knapa in čistilke, kako je direktor Gverka (rudnika) na Mrzlici stisnil roko knapu Lojzu in z njim spil dva deci rdečega. Tudi nageljni v gumbnici niso bili le za okras. Bili so simbol. Pa ne le zato, ker so bili rdeče barve. Dehteli so. Imeli so vonj po upanju, da bo še boljše, kot je.

Danes ni nageljnov in tudi upanja je vse manj. Imamo pa možnost otroke odpeljati v McDonalda, izbirati med vsaj 300 TV programi, paradižnikom iz Španije ali Nizozemske, lahko kupimo 10 milijonov let staro Himalajsko sol, a... Burger v McDonaldu sam nikoli ne bom mogel zamenjati za "kuanc z zenfom" (kuanc=krajnska klobasa) in knapovsko štručko, Marodičevih Naših malih oglasov z nobenim Big Brotherjem, paradižnik iz Španije ne s tistim iz grede ta'stare Maričke, ne zdrave kmečke pameti s kančkom soli za Himalajsko sol... A po drugi strani drži tudi to, da enkrat vse mine. Žal mi je le to, da nismo bili zadosti previdni, ko smo nov družbeni sistem zajemali kar s šeflo in ne le z veliko žlico, pri tem pa upali, da bomo vsi postali dolarski milijonarji, ki se jim bosta cedila le med in mleko. Zdaj pa nas je strah kupiti celo med...

Človek bi najraje zaklical "Dajte mi pionirsko rutico nazaj", a kaj, ko bi mi takoj kdo svetoval, da naj za naslednje praznike nujno obiščem Studen'c.

Pa Živel 1. maj!

BELA KNJIGA ALI BELA ZASTAVA

NOVA POKOJNINSKA REFORMA... ROKO NA SRCE, NE GRE ZA BELO KNJIGO AMPAK ZA BELO ZASTAVO.

S to belo zastavo namreč ministrstvo maha na bojnem polju imenovanem Trg dela in priznava poraz. Brezpogojen poraz. Vlada in MzDSD namreč s to reformo priznavata, da nista sposobna uravnavati trga dela na način, ki bi bil samozadosten. Torej, da bi tisti, ki delajo prispevali dovolj, da upokojenci uživajo sadove minulega dela. Gre v prvi vrsti seveda za trg dela in zaposlovanja, ki že več kot dve desetletji ne deluje ali deluje stihijsko in z ad hoc intervencijami, tudi začasnimi. Medtem, ko to isto ministrstvo popušča pri oblikah zaposlitve (torej pri plačnikih pokojninskega sistema), v mislih imam tudi prekarsko delo, je dosti bolj rigorozno in neusmiljeno, ko gre za urejanje pokojninskega statusu (pravic uporabnikov pokojninskega sistema). Zakaj? Preprosto zato, ker je pokojninski status sila lahko urediti. Preračunaš "vzdržnost" pokojninske blagajne in pogoje prirediš rezultatom oz. jih zaostriš do te

mere, da je sistem vsaj na videz vzdržen. Za dejansko delujoči in tudi v pokojninskem smislu vzdržen trg dela pa je treba še vse kaj več.

Problem, kot nam ga kažejo, ni toliko demografski, konec koncev se vpliv Baby boom generacije dogaja povsod po svetu, pač pa je bolj problem virov sredstev. Torej trga dela, ki zagotavlja sredstva za pokojninsko blagajno. Resnično delujočega trga dela. Poudarek je na delujoč! Zakonodajna na tem področju je tako zmedena in polna lukenj, da tudi najboljši (pravi) kadroviki priznavajo, da ji niso kos. Kos so ji seveda tisti, ki imajo že ob startu namen sistem (in delavca) izkoristiti v svojo korist in v pokojninsko blagajno prispevati čim manj. Saj veste, prvi pa drugi bruto, pa... dajmo ga na pogodbo, zakaj bi le plačevali prispevke. Izvedenih načinov zaposlovanja bo kmalu več, kot pa samih zaposlenih. Tudi navideznih načinov zaposlovanja, kar je vse bolj praksa, kot pa izjema. Vprašajte tiste iskalce zaposlitve med 20 in 30 ali celo več let. Tako lahko pričakujemo, ob sedanji logiki trženjskih nagnjen piscev Bele knjige, da je ministrstvo dvignilo roke od trga dela v smislu boljših, kontinuiranih in spodbudnih aktivnosti za nove zaposlitve. Ker je, ponavljam, dosti lažje in elegantno zaostri pogoje za upokojitev. A gre le za navidezno, statistično rešitev tega kompleksnega problema.

Recimo, mar ne bi bilo bolje, da bi se namesto dviga upokojitvene starosti zmanjša prispevno stopnjo tistim, ki bi sami želeli podaljšati delovno dobo? Zakaj ni bonusov za delodajalce pri rednih zaposlitvah pri npr. prvih petih letih trajanja zaposlitve? Zakaj ni "odpustkov" pri samozaposlitvah? Recimo, prvo leto nič % prispevkov, drugo leto 10%, tretje 25%, četrto 50%, nato pa tako, kot drugi, a z - 10% stopnjo, ker si je delo ustvaril sam! Ker bolje vrabec v roki, kot golob na strehi. In takšen zaposleni ne bi bil breme socialne blagajne, svojo plačo pa bi "zapravil" in od nje državi "poklonil" DDV, pa trošarine, pa... Država bi pridobila vsaj 2 x. Ne bi plačevala sociale in pridobila bi na davkih in prispevkih. In tudi za vsaj nekaj % točk dvignila porabo. Denar bi začel krožiti, kar je sila pomembno! Še bolj pomemben pa bi bil efekt zaupanja v državo, v

njeno pripadnost. Da o samozaupanju ljudi samih ne govorimo. Iz čakajočih Janezov in Mick bi morali s primernimi spodbudami ustvarjati aktivne Jane in Maje. A te spodbude in pogoji morajo biti stalni, nanje mora znati računati nekdo že v srednji šoli, še preden se dobro odloči, če bo in kaj bo študiral. Pa pri nas.....???

Tako pa država, seveda s figo v žepu in podmeno, da naj se s tem ukvarjajo prihodnje generacije, proizvaja na deset tisoče revežev, ki v vrsti čakajo na upokojitev (v mislih imam vsaj tiste nad 50 let) pa so težko zaposljivi ali tiste za tekočim trakom, ki se jim od več desetletnega ponavljanja gibov in slikic pred očmi že rola. S temi Belimi knjigami in podobnimi tehno birokratskimi prijemi države pa se jim upokojitev vsako leto le oddaljuje, pravice pa tudi. Več kot si delal in več kot si vplačal v letih dela, manj boš dobil – v materialnem in časovnem smislu. Je to torej dejanski moto teh reform, v katerih ni niti duha ne sluha o socialni, solidarnosti.

Da je mera polna, pa bi mlade radi navadili na drugi steber. Mogoče so gospodje pozabili, a kar nekaj teh drugostebrašev, vzniklih v 90-tih, je pobralo delavcem kar lepe novce za dodatno pokojninsko zavarovanje in izginilo. Šli so, kako domače, kaj ne – v stečaj... Uredite prvi steber, torej pokojninsko blagajno samo, in naredite, da Zavod za zaposlovanje ne bo le enota Zavoda za statistiko, kjer se evidentirajo iskalci zaposlitve.

BLOOD, SWEET AND TEARS

Blood, sweet and tears so bili bend, ki sem ga poslušal v letih, ko sem bil trdno prepričan, da je možen konsenz med takratnim socializmom, ki smo ga živeli tudi tako, da smo švercali longplejke BS&T, in kapitalizmom, ki smo si ga predstavljali kot gostovanje BS&T v kakšni naši dvorani sredi 70-tih, pa brez švercanja kavbojk zame, rehnišberja za fotra in kofeta za mamo pa Dasha za babico.

Takrat se mi seveda niti sanjalo ni, da je "blood, sweet and tears" možno doživljati tudi v politiki. Pa ne ciljam na Churchilla, ko je z istimi besedami, dodal je še "toil", pojasnil kaj Anglijo čaka ob napovedi vojne Hitlerju, ko so vsi drugi v Evropi še držali in stiskali vsak svojo figo oz. pakt s Hitlerjem v žepu. Tudi pri nas že petindvajset let doživljamo nekaj podobnega, to kri, znoj in solze, a težava je v tem, da mi nismo imeli dobrega starega Winstona ali koga njemu podobnega, da bi nas v naprej opozoril na to, kaj nas sploh čaka.

Tako da je sila zanimivo pogledati, koliko smo sploh še sposobni dojemati in tudi razumeti politično dogajanje po vsem tem času, polnem političnih nategov s takšnimi ali drugačnimi imeni in programi. Meni je

zanimivo, vsaj po zadnjih volitvah in (zaenkrat) le pri eni stranki, pri Združeni levici. Največ o stranki ZL pove podatek, da je poprečen volivec pričakoval, da bo ZL ob vstopu v parlament začela (socialistično) revolucijo. Za kaj takega, če bi jo res hotela, bi bilo brez potrebe truditi se, da v parlament sploh pridejo. Preprosto bi ZL, ali njene ustanoviteljice IDS, TRS in DSD, nadaljevale tam, kjer so že bile uspešne. To pa so bile, glede na deset tisoče pohodnikov in protestnikov, pri Vseslovenskih vstajah. A ker se zavedajo, da revolucija kot taka ni mogoča, so šli in tudi prišli v parlament. Večina tudi pozablja, da pri ZL definitivno gre za novo stranko, nove obraze in novo politiko, medtem ko pri DL, PS, SMC, pa pri novonastajajoči Kanglerjevi NSLS, pa Primc-zaotrokegre.si in še kakšni, sicer imensko gre za nove stranke, in tudi z nekaj novimi obrazy, a tudi s politiko, ki je le nadaljevanje prejšnjih politik (SMC, ZAB, nepovezani in PS - LDS, delno ZARES in Državljska lista) - (NSLS in Primc.si - SDS, NSi in SLS). ZL pa v parlamentu in tudi zunaj njega nastopa premočrtno, stoji za svojim predvolilnim programom in v skladu z njim tudi deluje in glasuje. Predvsem pa se zares drži leve usmeritve. In to ne le pri vprašanih sociale, kot kdo površno (po)misli. Res je, kot pravi Mesec, da se morajo spremembe začeti v parlamentu. Ker druge možnosti danes preprosto ni. In res je, da bi morale volilno telo (končno) spoznati, katere stranke so leve, katere levosredinske, katere sredinske, če pogledamo samo na naprednjake in demokrate in, če se izrazim po ameriško, pustim ob strani republikance z SDS na skrajni desnici. Da mediji vidijo v ZL le priložnost, kako kapitalu bolj naklonjenim strankam in lastnikom kapitala napraviti uslugo in jih poskusijo diskreditirati tudi z obrobnimi afericami, ki so bolj podobne pasjim bombicam, ni nič novega več, če spomnimo le na to, da so nekateri mediji natolcevali, da sta se Luki Mesecu zaradi njegovega simpatiziranja s socializmom odpovedala dedek in babica, da je nedavni kongres stranke IDS bolj spominjal na boksarski ring, kot pa na debato med tovariši...

Upam, da so to pri ZL tudi pričakovali in se niso nadejali, da jih bodo mediji pozdravili z zastavami in godbo na pihala. Pot iz politične

anonimnosti je dosti bolj trnova, kot tista, ki jo mora etablirani politik-a prehoditi, ko hoče doseči kakšen cilj. Lahko zelo majhen, obroben. Pa magari je to le podpora drugih strank za razpravo o kakšnem zakonu, o katerem še pred dvema letoma v parlamentu niti slišali niso hoteli. ZL je nosilka sprememb, demokratičnih sprememb in borka za tiste, ki te spremembe najbolj potrebujejo. Revni in malo manj revni, ki zares revni šele bodo, marginalni ali še ne, pa so na tem, da postanejo, odrinjeni ali ne, pa se z novimi predlogi zakonov že odrivajo. Tako problem ni v ZL, pač pa v prepoznavnosti dela, ki ga opravlja ZL, in seveda v volivcih, ki ne razumejo, da se stvari ne da spremeniti čez noč. Je pa ogromno, da se o spremembah in celo o minimalnih konsenzih sploh javno in tudi v parlamentu sploh govori. Če bi tisti volivci, ki bi radi varno, pravično in kolikor toliko socialno državo, volili ZL, ki je vsaj do sedaj pokazala, da se bori prav za te postulate družbe, potem bi tudi druge stranke, ki se razglašajo za leve ali vsaj naslednice nekdanje levice, morale močno korigirati svoje programe, sploh pa delovanje. Ker program - če ga že nihče ne bere, le zakaj bi ga potem stranke same spoštovale? ZL je (žal) edini porok v današnji (levi) politiki, ki odkrito nasprotuje ad hoc in škodljivi prodaji državnega premoženja, brezglavi porabi denarja za npr. NATO, opozarja in nasprotuje čezatlantskemu sporazumu, ki prinaša še več pravic kapitala in drastično manj pravic našim podjetjem, potrošnikom, uporabnikom, zaposlenim, celo naši državi sami, ZL se dejansko v parlamentu bori za obrobne in marginalne skupine in za pravno in socialno državo. Za malega, povprečnega in tudi malo manj povprečnega državljana/ko. Žalostno je, da na pol umirajoči srednji razred tega ne razume in ne prepozna. ZL torej dejansko dela, brca in kriči in to ne le floskule in takrat, ko brnijo kamere.

Del zidne poslikave v preddverju Državnega zbora RS

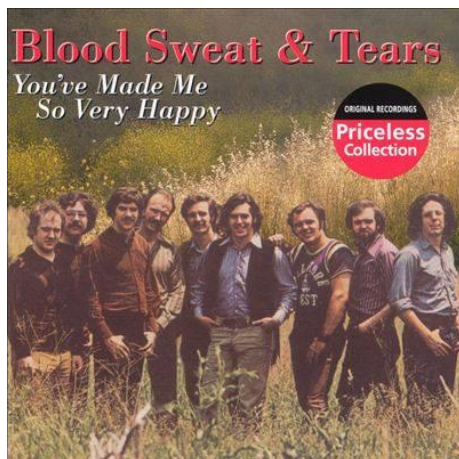
Vem, da se vam bo tale zapis zdel kot politični pamflet. Pa ni. Če greste tudi sami na stran Državnega zbora in si v magnetogramih pogledate njihova izvajanja, pa glasovanja in dejavnost v zadnjih dveh letih, boste nemara prišli do podobnega zaključka, kot sem sam. ZL je trenutno edina leva izbira v slovenski (parlamentarni) politiki. Pika. Konec.

Karl Marx - Kapital

Da ima ZL tudi otroške bolezni, je jasno. Od ošpic tistih, ki so na vlak z rdečo zvezdo skočili na končni postaji tik pred parlamentom, pa nekaterih, ki bi se šli remake 1941 ali bili novodobni Cheji, če ne kar mali

Titoti. Do oslovskega kašlja, ko so bili nekateri prepričani, da je za vstop v (levo) politiko dovolj, če imaš majico z rdečo zvezdo, če na FB kolneš čez IJJ in kapitaliste in če si bil na vsaj enem koncertu Kombinatk in enem protestnem shodu ali vstaji. Če pa si prebral še uvod v Marxov Kapital, pa bi te moralo čakati že vsaj mesto podpredsednika stranke. Pa ne na lokalni ravni. Kar je seveda danes isto, kot če bi si sredi 70-tih domišljali, da bomo vse rešili, če poslušamo Franka Zappa in nosimo kavbojke na zvonec. Da bi si domišljali, da problem prepada med takratno Jugo in Zahodom ni v nas, pač pa le v Gerald Fordu in Leonidu Brežnjevu. Kot smo bili takrat del hladne vojne, pa smo mislili, da to nismo in da smo nekaj ekstra, tako si danes domišljamo, da imamo »človeku prijazen kapitalizem«, ker imamo v ustavi zapisano, da smo pravna in socialna država. In da je to dovolj za pravljico, ki se konča z »in živeli so srečno do konca svojih dni...«. Jok, brate, odpade. In prav to nam hoče povedati ZL. Treba je biti glasen, treba je vztrajati, treba je non stop dokazovati, treba je kazati s prstom in opominjati. Pa ne le vlade, ki trenutno je, pač pa tudi vse ostale stranke, ki grdo gledajo ZL, tako kot so evropske države leta 1940 grdo gledale Churchilla, ko se je uprl tistemu, kar so one vzele za »nujno zlo«. In mu prikimavale. Kot mnogi med nami danes prikimavajo povampirjenemu kapitalizmu, ki smo ga fasali v najbolj sprevrženi obliki.

Vinil single BS&T - You've Made Me So Very Happy 1967

Če bi Mesec, tako kot to dela Pahor, na kakšnem shodu nastopil z Laibachi, ki bi zaigrali priredbo skladbe »You've Made Me So Very Happy«, ki so jo nekdaj izvajali *Blood, sweet and tears*, bi se Združena levica takoj zavihtela na prvo mesto anket, ki nam lažejo o priljubljenosti strank. Resnica se namreč skriva prav v besedah »blood, sweet and tears«, za katere so mi že pred desetletji ljubitelji zarot razlagali, da nimajo veze s Churchillom, pač pa da je ta besedna zveza le alegorija na izgubljanje nedolžnosti pri mladenki/kah. Tudi ZL je po dveh napornih letih v parlamentu svojo nedolžnost že izgubila.

ČE ŠVICAŠ DRUGJE - NE PRIČAKUJ, DA BOŠ OBDAVČEN KOT V (drugi) ŠVICI...

VSE BOLJ IMAM OBČUTEK, DA GRE PRI "BRGLEZOVEM" ODGOVORU NA REFERENDUMSKE POBUDE SINDIKATA DNEVNIH MIGRANTOV PRAVZAPRAV ZA VPRAŠANJE O KURI IN JAJCU. TOREJ, KAJ JE BILO PREJ?

Najprej je nastopila svetovna gospodarska kriza in še bolj krizni odgovor naše takratne politike nanjo (ja, slavni Pahor) in - tam, kjer so lahko, so ljudje pač skočili čez državno mejo in se zaposlili. Če sem žleht, so pač Štajerci in Prekmurci pa Korošci privilegirani, ker sploh lahko dnevno hodijo delat čez mejo. Drugi, npr. Dolenjci ali Zasavčani, tega pač ne morejo. Pa sem prepričan, da bi, če bi lahko. A za to niso krivi ne oni iz Prlekije, ne Trbouci, ne Kočevci, ne SMC, ki je takrat še ni bilo niti v zametkih.

Vsakokratna vlada od 2008 dalje je problem obdavčitve dnevni migrantov pometala pod preprogo, DURS & FURS & drugi priskledniki pa so migrantom mirno pripisovali obresti. Potem se je zgodil Cerar, ki je na

novi izumil Mramorja, ta pa, šparovni, kot je, je seveda pobrskal po vseh predalih, da nekaj skup napraska. In je našel čedne kupčke neplačanih davkov dnevnih migrantov. In, kot ministru za finance pristoji, terjal plačilo. A so se migrantje uprli, da dvakrat ne bodo plačevali. Kar je res in v skladu z EU direktivo o prepovedi dvojne obdavčitve. SMC in Cerar so iskali neko kompromisno rešitev in jo celo najavljali kot soglasno sprejeto tudi s strani sindikata. A to šele potem, ko so sindikati migrantov že zagrozili s prvo, kasneje sicer zabremzano referendumsko blokado dela vlade, parlamenta in ostalih žalujočih.

In kdo ima potemtakem prav? Brglez, ki je pobude za nove referendume odločno zavrnil, ker da ščiti pravno državo in ustavo? In še institut referendumov kot takega? Ali sindikat migrantov, ki ščiti svoje člane? Bom prej o migrantih... Problem ni od danes ali od lanskega leta. Vleče se že vse od 2008 in v manjši meri še od prej. Ne vem, a predvidevam, da je bilo od tedaj že kar nekaj Don Kihotov, ki so se kot posamezniki neuspešno bili z mlino na veter, ki poganjajo DURS, FURS & comp. Ker, ko prideš v njihove mlino, te slišijo še manj, kot v navadnem mlinu...

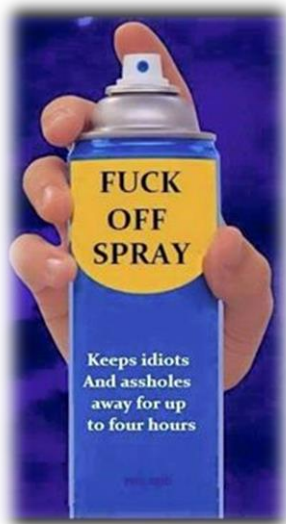
Torej se mi pri sindikatu migrantov poraja samo vprašanje ali so svoj revolt zasnovali na pravih temeljih. Zakaj niso zagrozili z evropskim sodiščem, kjer bi dvojno obdavčitev ne le črtali, pač pa "štrafali" še Mramorja & comp. To, da so "našuhtani", je pač spet ena od teorij zarote. Človeku, ki mora za ljubi kruhek požreti marsikaj, potem pa za to še 2 x plačati, je vseeno kakšen piltek bo podpisal, če mu je s tem obljubljena rešitev njegovega problema in sploh če prišpara sto ali več evrov na mesec. In so, poleg vsega, še "naplahtani" od iste SMC, Koprivnikarja in samega Cerarja, da je problem rešljiv in da BO rešen. A, kot je videti, Koprivnikar raje lovi policiste, ki so mu dali pihati, Cerar pa zadevo seveda še proučuje. Kot proučuje vse drugo (razen tega, zakaj je sploh predsednik vlade...).

Brglez in SMC... Jah, Koprivnikar ni naredil domače naloge, vsaj do konca ne. Brglez je s svojo potezo le zgrabil za zasilno zavoro in jo na ogorčenje vseh tudi sunkovito zategnil. Pa ga ne opravičujem. Prej razumem razlago, da se s tem zares zaustavi divje zlorabljanje referendumov kot takega. A ne razumem pa, zakaj istega instituta ni bilo uporabljenega že prej, ko so nekateri kričali "Za otroke gre", ko to niti pod razno ni šlo, pa ko je o TET 3, ki je "zadevala" življenje in razvoj Zasavja, odločala cela SLO na referendumu. Referendum je koristen, seveda. A kot pri mnogo drugih fajn zadevah, smo tudi referendum pri nas razvrednotili, ga postavili v strankarsko-politične, tudi lobistične okvirje, ga napravili prej kot potrjevalni stroj, kot pa da bi bil izraz dejanske volje ljudstva. Na kar kaže že zakonska dikcija kakšna referendumska vprašanja so sploh možna in seveda o čem.

V Fokuspokus danes Miran Ališič piše, da v Švici kaj takega ne bi bilo mogoče. Verjetno res. A pri tem možnost in pravico o nečem na referendumu odločati zamenjuje s pravico zahteve po referendumu, s katero se zahteva odločanje o zadevi/ah, ki pa z nosilcem in predlagateljem zadeve, vsaj vsebinsko, nima nič. Kot v tem primeru zahteve sindikata nimajo nič z referendumi o povsem drugih zakonih, ki se njihove usode niti ne dotikajo. Drugo bi bilo, če bi Brglez zavrnil referendumsko pobudo za razpis referendumov, kjer bi bilo postavljeno vprašanje, konkretno vezano na "usodo" dnevnih migrantov in njih obdavčitve. Recimo - "Ali ste za to, da se dnevne migrante obdavči in v Avstriji in v Sloveniji?". A ker imamo zlato fiskalno pravilo in politični konsenz, da referendumi na temo proračunskih dajatev niso dovoljeni, se lahko sindikati samo slikajo... In, če bi referendum z zgornjim vprašanjem vseeno bil, bi sindikati popuščili ko' Grčka. Saj veste, sosedova koza, pa foušija, pa... Druga Švica pač...

Da je ob tem najbolj glasna ravno opozicija, z raznimi Gorenaki, ki je izgubil med hišnima št. 29 in 31 v isti ulici 5.000 podpisov za referendum, sploh ni več omembe vredno. Imajo nas pač za bizgece. Pa nas imajo za bizgece zares samo oni?

DAN MLADOSTI ALI KAKO SEM VSAKO LETO DOBIL HLAČE IZ ANGLEŠKEGA KAMGARNA

NE VEM TOČNO, A ZDI SE MI, DA SMO SI MORALI V RAZREDU T'RŠICE HVALATOVE VSTOP MED ZVEZO PIONIRJEV PRISLUŽITI TAKO, DA SMO SE NA PAMET NAUČILI KAJUHOVO »BOSA POJDIVA, DEKLE, OBSOREJ«.

Sam sem na sami sprejemni svečanosti deklamiral še eno udarno, trenutku in času primerno, na kar je bil sila ponosen moj str'fotr partizan, ki mi je potem kupil eno trikotno znamko za moj zbirateljski album. Naslova pesmi se ne spomnim več, spomnim pa se soglasne pionirske prisege celega razreda, pa rutice in modre titovke, pa hrenovke in čokoladne kocke pa čaja iz aluminijaste šalce. In vseh nas petindvajset prvošolčkov, ki smo sijali, kot da so nam namesto medeninaste značke Zveze pionirjev potalali čisto nove in bleščeče Iphone. Da se ve...

Takrat so vedeli zakaj, danes tudi vedo zakaj. Takrat so nas »kupili« na enotnost in solidarnost. Pa na Tita. Partije niso mešali, partizane, ki so nas osvobodili, pa. Mogoče nam je prav zaradi tega ob sprejemu med pionirje, Titove pionirje, čestital brat narodnega heroja Hohkrauta, ki je bil drugače naš sosed. Pa so nas zares kupili? So. Pri v večini sedemletnih frocih to res ni bilo težko. Danes bi rekli, da so nas indoktrinirali, prevzgojili in ukalupili. Pa so nas res? Kaj pa vem...

Ta sosed, Hohkraut, je bil komandant ene od takratnih Ljubljanskih kasarn in ker je imel le hčerke, sem mu bil jaz sila priročen, da je svoj očetovski čut do moškega potomca preizkušal na meni. Spomnim se, da me je večkrat jemal s seboj na krajše »pohode«, ko je vsem oznanjal, da greva »babe lovit«. V resnici pa me je vzel s seboj na fuzbal ali gledat atletiko na Rudarja, kar je bil največkrat izgovor, da sva nazadnje pristala v štadionski gostilni. On z musolini špricerjem, jaz z malinovcem s kislom. Kar je bilo bolj nobel, kot z navadno vodo. Od vsega pri tistih najinih pohodih, se najbolj spomnim njegovih športnih komentarjev, s katerimi bi lahko danes pariral vsaj Staretu. Tako je tožil o počasnosti »zigmerja«, levega napadalca pri fuzbalu, da je tako počasen, da bi lahko zraven zadremal. »Ko sem jaz igral, Roman, sem bil tako hiter, ko sem laufal naokrog po igrišču, sem lahko sam sebe v hrbet videl!«. Še boljši je bil pri atletiki, sploh pri metu krogle, ki ga je pokomentiral nekako takole: »Ko sem jaz vrgel kuglo, so jo štirinajst dni iskali po celi Savinjski dolini!«. OK, kljub temu, da sem bil sedemletnik in zaljubljen v njegovo hčerko, ki je ravno zaključila osmi razred, pa mu vsega vseeno nisem verjel. No, vsega o njegovih športnih dosežkih mu nisem verjel. Imel pa sem občutek, da ko govori o politiki in o socialih, da se ne šali in da govori resnico. Čeprav je bilo od prvega štrajka v SFRJ toliko let, kot sem bil takrat star sam, pa je bila to še vedno v Trbovljah top tema pogovorov starejših, ki so se o politiki sploh menili. Za razliko od danes, ko vsi vse vemo, se takrat v politiko ni »spuščalo« ravno veliko folka in kar vsepovprek o vsem vedelo vse. So si pa skoraj vsi svoje mislili o tistem zloglasnem trboveljskem štrajku knapov-rudarjev. »Prekmalu so ga

končali« - »Premalo so zahtevali« - »Kardelj nad nas tanke – mi nazaj pušelj nageljnov«, itd. Ne spomnim se vseh njegovih besed na to in tej podobne teme, spomnim pa se njegovih svaril »Ne ga srat! Bodi srečni in ne silite z glavo skozi zid, ker tega luksuza bo enkrat konec! Če vam ni uspelo na enem čelu, odprite drugo! Če vam ne dovolijo delati pralnih strojev, pa delajte kakšne druge mašine! Ker zdaj delo imate. Čez sto let ga vaši vnuki ne bodo imeli in bodo na slabšem, kot ste zdaj vi! Zato jim namesto štrajkov, organizirajte šole in postavite nove fabrike! Za mladino gre in ne za nas. Če smo stolkli Orjuno in Švabe, še pol dela nismo opravili!« je enkrat govoril pred celo gostilno Rudar zraven stadiona in ko je končal, so bili vsi tiho. Ne, ni bilo aplavza, ker je govoril brat narodnega heroja, niti mu nihče ni nasprotoval. Le tiho so bili.

Njegove besede so se uresničile prej, kot pa v sto letih. Pravzaprav že kar po dobre četrt stoletja. Danes v trboveljskem rudniku ne morejo odpreti novega čela, torej odkopnega mesta, kjer bi kopali premog, ker so rudnik »ajnfoh« zaprli. Pralne stroje, ki so jih v Eliti v Globušaku kot prvi v ex Jugi izdelovali kot nekakšne prototipe, je Leskovškov Luka prav zaradi zamere s štrajkom odpeljal v Šaleško dolino, kjer je iz tistih prototipov zraslo Gorenje, in le Mihi z rinko, kot so domačini imenovali partijca Miho Marinka, gre menda zahvala, da so STT ostale jamske stojke iz katerih so se kasneje razvila celo hidravlična jamska podporja. Kar jim ni pomagalo, da ne bi na obroke crkovali vse od začetka 90-tih do danes, ko so na sodišču prebrali še zadnjo mašo in oklicali dokončni stečaj.

Dolf, kot je bilo Hohkrautu ime – kako neposrečeno ime za prvoborca in partizanskega komandanta, kaj – je bil tudi drugače vizionar. Ko sva se vračala proti domu mi je dejal, da ima več kot polovica ljudi, ki vzklika Titu in partiji figo v žepu. »Človek je zver, najkrvoločnejša zver kar jih je, Roman! Zase upam, da ne bom več dočakal časov, ko te bo za pest kovancev izdal nekdo, ki te danes treplja po rami! Ti pa boš moral znati živeti s tem!« mi je dejal, ko sva prišla pred naš vhod v K4.

Če se danes spomnim na tiste sijoče obraze mojih sošolk in sošolcev, ko smo si nadevali pionirske kape, me rahlo stisne. Svašta se je primerilo od takrat.. Recimo, fantič, ki se je metal na zobe, da je lahko kot predsednik razreda na začetku pouka zaklical »Za domovino« mi pa v zboru za njim »s Titom naprej!« je bil prvi, ki je cca 40 let kasneje na občinskem svetu zahteval preimenovanje nekaterih ulic in trgov. Seveda tistih kao socialističnih, ker Trbovlje pa s tem zares niso imele nič in je s tem bilo treba enkrat za vselej končati. Tudi s 25.majem.

25. maj je bil Dan mladosti in ne le Titov rojstni dan, kot so menili tisti, ki so ta dan ukinili in vpeljali (recimo) Marijino vnebovzetje. Slaviti mladost je po moje nekaj najlepšega. Ker mladost JE najlepša.

Če smo že mladim vzeli pionirske čepice, pa rutke in čokoladne torte, aluminijaste šalce in Kajuha, ne vem, zakaj smo jim vzeli še njihov dan?! Zaradi Tita? Ali zaradi bolestone frustracije naših današnjih politikov, ki se zavedajo, da jih nikoli nihče ne bo po titovsko slavil in častil? In če njih ne, potem niti mladosti ne smemo častiti? Tudi mladi sami ne?

Hohkraut ni bil politik, vsaj v današnjem smislu ne. Bil je predvojni komunist in borec za delavske pravice, partizan prvoborec, potem oficir-vojak JLA in nazadnje penzionist, ki je s svojim kolegom sredi 60-tih odprl pleskarsko obrt, ker mu je bilo dolgčas in ker ni mogel biti pri miru. Danes takšnih ne najdemo več, ker jih, enostavno, ne delajo več...Vsa leta, kar sem ga poznal, tudi po selitvi v Ljubljano, je njegova žena moji mami prinesla lep kos kamgarna, da mi je iz njega dala sešiti dvoje hlač. In to angleškega kamgarna, ki ga je Hohkraut dobil vsako leto za novo slavnostno oficirsko uniformo, a si je ni dal sešiti, ker mu je bila tista prva in zadnja »svetinja«.

Imeti takrat hlače iz kamgarna je bilo približno tako, kot danes nositi Armanijevo obleko. Ali še bolj nobel. Bi danes Janša ali Möderndorfer ali Bratuškova, Novakova nemara Irglova, kašnemu nadobudnežu ali

nadobudnici odstopila svoj Iphone, ki ga brezplačno dobi vsako leto? Dvomim, sploh če pomislim, da jim še dneva mladosti ne privoščijo, pa ta ne bi šel niti iz njihove kvote. Kvote privilegijev. (tu bi moral stati pomežik, a je funkcija blokirana).

DAN ZMAGE, DAN EVROPE

ZUNAJ BUDNICA RUDARSKE GODBE, NA RADIJU *HEJ BRIGADE*, V PRVIH POROČILIH O OTVORITVI NOVE FABRIKE V SPODNJEM KLJUNU, BREZPOSLENOST JE NIŽJA ZA 5%, NEKAJ O IZGRADITVI CESTE KALCEHRUŠICA, PROSLAVA OB DNEVU ZMAGE IN PARADA DELAVCEV, KNJIGA NASVIDENJE V NASLEDNJI VOJNI PROGLAŠENA ZA NAJPOMEMBNEJŠO KNJIGO OBDOBJA SPRAVE IN POMIRITVE, V ŠOLAH BO DAN NAMENJEN POZNAVANJU POLPRETEKLE ZGODOVINE.

Ob tem se v postelji obrnem in poslušam naprej. Evropa je poenotila svoja stališča glede TTPI in sporazum kot tak zavrnila, Monsanto pred sodiščem, Grčiji evropska pomoč, in, kar me najbolj veseli, Park Breza ob Kolpi dobi evropsko nagrado za najbolj obetaven turistični projekt. In potem se zbudim. In je še vedno 9. maj. Šment.

Odprem jutranji časopis. Izredna seja DZ, Brglez naj odstopi, DUTB kot mesar razkošičičuje Mladinsko knjigo, Cerar premišljuje o.... vsem,

ministrica za delo Kopač-Mrak nima odgovorov na probleme prekarstva, tisočim na robu revščine grozijo deložacije, drugi tir bo, a se ne ve kdaj in čigav, in.... Kar naenkrat tudi Barkufe nima več pravega okusa.

In to naj bi bil Dan zmage? Če sta 27. april, Dan OF, in 1.maj postala drugorazredna praznika, je postal Dan zmage še manj pomemben dan, kot pa je Uscana Zofka. Ki menda koristi vsaj vrtilčkarjem, da vedo ali bo začetek avgusta scalo ali pa bo pripekalo. Dan, ko je bog k sebi na nebeške višave vzel Marijo, sicer pozno, šele sredi 60-tih prejšnjega stoletja, praznuje nekaj tisoč vernikov na Brezjah, posnetek maše in žuganja nadškofa ali kardinala pa prenaša Ljerka TV, zraven pa še film 10 Božjih zapovedi ali Romanje v Betlehem. Dan zmage, ko je moj st'r fotr skupaj s še nekaj "čudaki", ki so se imenovali partizani namahal Nacije, pa niti omembe več ni vreden. V, pazi, slovenskih iskalnikih, kaj se je na današnji dan zgodilo, dobim zadetek - Prisegel je Nelson Mandela. Lepo, da se spomnimo Nelsona, a... Ja, čudni časi so to, kar živim.

Ne terjam od nikogar, da silijo otroke na današnji dan na pamet deklamirati *Samo en cvet, en češnjev cvet* (sicer sploh ne bi bilo slabo, če bi jo vsaj poznali), ne terjam, da naša današnja, sila partizanski vojski podobna (malone bosa in gola) Vojska RS koraka po Slovenski cesti, ne terjam celodnevne seje DZ, kjer bi se prerekli kdo je bil na čigavi strani. Ker strani so bile in so tudi danes jasne. Vse ostalo je megla. Tudi me ne zanima kaj bo predsednik države globokoumnega izjavil na današnji dan, ker... Ah, škoda.

A Dan zmage je le dan zmage. Niso vsi narodi imeli možnost, da se vpišejo med nesmrtni. Slovenski narod si je v letih 1941-45 izbral mesto med velikimi narodi. Ne glede na to, da je bil takrat, vsaj formalno, več kot na pol že v neki drugi državni formaciji. In veste v čem je bistvo? Da, kolikor so mi znali povedati moji takrat živeči sorodniki in znanci - tisto zmago si je lastilo zares večinsko, plebiscitarno prebivalstvo, kot našo, Slovensko. Ker partizani so bili Slovenci. Vsaj v veliki večini. In tudi padlo

jih je nebroj, katerih kosti še danes ležijo po grapah temačnih, pa šumah temačnih, in njih kosti nihče ne zbira in terja za njih grobove. Ker - oni, skupaj s tistimi, ki za padlimi žalujejo, bi raje videli, da jim namesto grobnic postavljate drugačne spomenike. Spomenike življenju. Nova delovna mesta namesto afer, boljše pogoje za delo namesto kriminalnih ovadb o suženjstvu delavcev, brezplačno šolstvo namesto (plačanega) verouka v šolah, namesto novega ministra/ice za kulturo nove kulturne vsebine in sredstva zanje, namesto poročil o zdravniški stavki urejeno zdravstvo, kjer bodo bolni imeli upanje na ozdravljenje, ne pa upali kdaj bodo prišli na vrsto. Če bodo. In, ob t.i. prime timu, namesto angleške nanizanke na TV SLO slovenski film *Moj dobri stari pianino*. Ježek bi bil navdušen. Jaz tudi.

Pa Evropa. Stara dama, ki se kljub rahitičnosti še vedno lišpa, kot da ji je šestnajst let, šalalala. A o tem...

Živel Dan zmage!

SEMI-FINAL ALLOCATION DRAW					
POT 1	POT 2	POT 3	POT 4	POT 5	POT 6
Albania	Denmark	Armenia	Belgium	Czech Republic	Austria
F.Y.R. Macedonia	Finland	Azerbaijan	Cyprus	Lithuania	Hungary
Montenegro	Norway	Belarus	Greece	Ireland	Israel
Slovenia	Iceland	Georgia	Australia	Malta	Moldova
Croatia	Estonia	Bulgaria	The Netherlands	Poland	Romania
Serbia	Latvia	Ukraine	Bulgaria	San Marino	Switzerland
Bosnia and Herzegovina					

SEMI-FINAL 1	SEMI-FINAL 2
Croatia	Latvia
Finland	Belarus
Moldova	Ireland
Armenia	Switzerland
Greece	F.Y.R. Macedonia
Hungary	Australia
Russia	Lithuania
The Netherlands	Poland
San Marino	Israel
Azerbaijan	Serbia
Cyprus	
Malta	
Bosnia and Herzegovina	
Estonia	
Czech Republic	
Montenegro	
Iceland	
Austria	
	Albania
	Bulgaria
	Denmark
	Georgia
	Romania
	Slovenia
	Norway
	Ukraine
	Belgium

EUROSONG IN/ALI USTAVNO SODIŠČE

ČE DANES VPRAŠAMO LJUDI, KAJ BI PREJ ALI POD NUJNO UKINILI, ČESA NE POTREBUJEMO ALI JE CELO ŠKODLJIVO, EUROSONG ALI USTAVNO SODIŠČE, SE SKORAJ BREZ VELIKO PREMIŠLJEVANJA IZREČEJO ZA...

Ustavno sodišče. Kar je grozljivo. Samodestruktivno. Kot je samodestruktiven DNK zapis celotnega življenjskega ciklusa našega naroda. Postavi-poruši. Zgradi - zminiraj. Gausova krivulja. Že vsaj od Trubarja naprej.

Evrosong. Zgodba Pesmi evrovizije se začne v prejšnjem tisočletju, pred natanko 60-timi leti, ko je sodelovalo 14 držav, sodili pa so sodniki dvočlanskih žirij držav predstavnic, izolirani nekje v Luganu - če se izrazim športno. Pa se lahko, ker so Avstrijo, Dansko in Veliko Britanijo diskvalificirali že pred začetkom, ker so se prepozno prijavile. Tisti prvi Evrosong celo ni bil po TV, ker je bilo po vsej Evropi TV aparatov le za seme, pač pa ga je bilo mogoče poslušati v radijskih prenosih. Ne vem, če ga je takratni RA Ljubljana prenašal, naših tako ni bilo zraven. Ocene

posameznih nacionalnih žirij niso bile javno objavljene, zmagala pa je domačinka - Švica. Že kar prvič pa kuhinja?

Skratka, Evosong je bil zastavljen kot neke vrste Evropsko prvenstvo v popevkanju. In je dolga leta to tudi bil. Potem pa so podobno kot športne zveze, tudi pri European Broadcasting Union (EBU) začeli razmišljati bolj komercialno, bolj v duhu širitve in množičnosti in... So ukinili žirije in uvedli glas ljudstva. Pa kompromise med tema dvema načinoma. Širitve so se dogajale ves čas, že od "pristopa" Izraela v evropsko popevkarsko ligo dalje. Tako da ob vstopu velike Rusije v ta evropski pokal pokalnih zmagovalcev v popevkanju nihče več ni bil presenečen. Vstop Avstralije v Evropsko popevkarsko ligo pa naj bi bil le češnja na torti in čakati je le še na ZDA, da dahnejo svoj da.

Skratka, Money makes the word go round in Evropa ni nobena izjema in zakaj bi bil izjema Evrosong, ki mu je denar pisan na kožo!? Glasba, sama všečnost in nemara celo genialnost pesmi oz. glasbe in kvalitete izvajalcev danes nimajo prav velikega pomena več. Zato je brez veze, da "opravičujemo" naše zastopnike, da so bili dobri, a da žal niso dobili dovolj glasov. Tudi če bi dejansko bili najboljši, res daleč najboljši, bi pogoreli. To je dejstvo. Slovenija ne bo nikoli dobila več kot tri glasove iz Finske, dva iz Rusije in enega iz Avstralije ali celo Izraela - če bi se seveda sploh (še kdaj) uspela uvrstiti v grande finale. Zmagali bi lahko le ob preddispozicijah, da imamo super idejo, v glasbenem in performance smislu, dobre igralce, ki znajo nemara tudi peti, nekaj sto člansko ekipo za vse dodatke in posebne efekte, nekaj stotisoč evrov za promocijo pred samim Evrosongom in, kar je bistveno, željo, da Evrosong enkrat gostimo tudi v SLO. A kje? V CD? V Stožicah? Je bolj primeren Avditorij Porotorož? Ali Festivalna na Bledu, kjer se je "rodila" Slovenska popevka... No, brez strahu, dokler se ne bo našel podjetnež ali skupina njih, ki bi v tem videl dobro priložnost za enkratni zaslužek, tega filma ne bomo videli.

Prokofjev - Peter in volk? Ne, predstavnik Belorusije na EVROSONGU.

Dokler torej ne bomo zmogli človeka Pandurjevega kova in genialnosti, ki bi se bil pripravljen s svojim delom vključiti v izbor že na samem začetku, ki bi imel na voljo sredstev, kot bi si jih želel, in ki bi v projekt verjel, ne pa le razmišljal v olimpijskem duhu - važno je sodelovati, toliko časa bomo le številka z logotipom SLO zastavice na tabli Evrosonga, plus trije stavki komentatorjev kje sploh je SLO. Naše popevke potem, če je verjeti poznavalcem, tako ne gleda nihče. Ja, ne gleda. Ker danes se Evrosong ne posluša več. Gleda se. Važen je nastop, šok, efekt, osuplost in tako močan dražljaj, da človek prime v roko pametni telefon in nespametno glasuje za nateg, v katerega so ga primamili. Gol moški in volk, pravljica o Petru in volku, pa aluzije na brate Grimm smo tudi že videli, pa skandinavske sage in mite, da o polgoloti, manekenstvu in nacionalni folklori ne govorimo. Nam torej pritiče le kakšen Krst pri Savici, Krpan ali vsaj Skodelica kave?

Skratka, vsakoletni EU referendum o naj popevki, na katerem lahko glasujejo celo Aborigini na petem kontinentu, je sila podoben delovanju same EU. Smo tam, smo zraven, vendar o ničemer ne odločamo. Večjo besedo kot nekaj naših poslancev v Bruslju ali celo od nas samih imajo večkrat ZDA oz. Bela hiša. Tako kot pri Evrosongu Aborigini. Razlika je le

v tem, da iz Evrosonga "izstopimo" sila enostavno, pač ne gremo se več, iz EU pa dosti težje in z nemalo posledicami. Ker gre pač za večji biznis. Če so odločitve in rezultati Evrosonga plod neke vrste telefonskega referenduma, torej tako demokratično sprejeti, da bolj skoraj ne bi mogli biti, pa so odločitve o včasih sila pomembnih vprašanih našega življenja v rokah malone avtokratske družčine devetih sodnikov in sodnic Ustavnega sodišča (US).

Pred meseci je US zavarovalo demokracijo v naši deželici in odločilo, da vodjo opozicije ne more biti za zapahi, ker država brez njega ne bi pravilno funkcionirala. US je pokazalo tudi izjemen posluh in angažiranost v primeru "Za otroke gre" in po mnenju nekaterih vzelo v varstvo in v vrtec pobudnike ustavne presoje in jih zavarovalo pred mavrico sprememb. US je te dni odločilo, da "dokupovalci" pokojninske dobe do le-te niso upravičeni, pa... Lep niz takšnih odločitev lahko najdemo, ki so dvigovale tlak posameznikom in skupinam. Čeprav sem se včasih tudi sam začudil nad kakšno odločitvijo US, pa je treba priznati, da samo US sodišče ni tisto, ki naj bi meritorno in dokončno odločalo kaj je prav in kaj ni prav (čeprav lahko v obrazložitvah namigne tudi na to), pač pa je tam, da odloči ali je nekaj v skladu z zakoni in seveda samo ustavo.

Torej, ne gre za združbo nekakšnih Super sodnikov in sodnic, pač pa za neke vrste preizkuševalce tistega, kar smo skuhal sami oz. je največkrat za nas skuhal Državni zbor, pa kakšno sodišče, pa ministrstvo, če že ne kar vlada. Tam so zato, da nas ščitijo pred tistimi, ki nas hočejo "zakonito" nategniti...

Kljub antipatiji do US, ki vladajo med ljudstvom, pa US svojega dela že iz naslova poslanstva ne more in ne sme "popularizirati" in se pustiti voditi pritiskom javnega mnenja ali celo ulice. Svojih odločitev tako ne more sprejemati tako, kot si želi večina. Ker, ponavljam, največkrat ni pozvano, niti pristojno, da odloča o dejanski vsebini nekega zakona ali odločitve, pač pa le o tem, koliko je to zakonito. V skladu z zakoni in ustavo. Ki pa jih ne sprejema US. Za to je odgovoren DZ, zato so odgovorna sodišča, ministrstva in drugi odločevalci, ki sprejemajo zakone, sklepe, odločbe, prinašajo sodbe ali amandmaje.

Ko torej spremljamo delo in čakamo na odločitve US, pri tem pa se vsebinsko nagibamo k neki rešitvi, US pa "nam" na koncu ne ugodí, vsakič znova pozabimo, da US tega ne sme. Da ne sme reči ali je nekaj belo ali črno, pač pa lahko sprejme odločitev le o tem, ali obstajajo zakonske norme in podlage, da je nekaj lahko črno ali belo. Vem, sliši se grozno komplicirano, pa ni. Če torej poenostavim in za primer vzamem kar zgornji Evrosong- Jaz trdim, da je prav, da se SLO udeležuje Evrosonga, vi pa da ni prav. Jaz svojo odločitev utemeljujem s promocijo SLO, vi svojo s tem, da je udeležba metanje denarja skozi okno. In kaj bi US reklo na to? Da ima prav Programski svet RTV SLO, ki je "požegnal" uredniško politiko Razvedrilnega programa TV SLO, kjer je kot poseben projekt vpisan tudi Evrosong. Torej imam prav jaz? Ne. Prav ima za US le tisto, kar je zapisano kot pravilo, kot norma. Pa četudi slaba.

Edina odstopanja pri enotnosti odločanja na US so lahko zaznana pri t.i. ločenih mnenjih in v drobnem tisku obrazložitvev. Kar pa ne spremeni ničesar. US tako večkrat izpade kot združba nekakšnih skrivnostnih

Iluminatov, zavutih v rdeče toge, mrkih pogledov, ki samo čakajo, kje, kdaj in kako nas bodo zaje*ali in nas žejne prepeljali čez vodo.

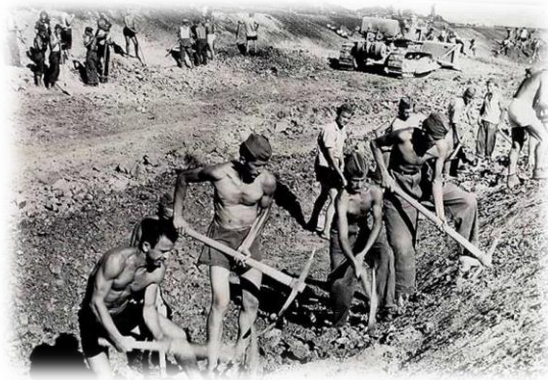
A problem ni v njih, vsaj osnovni ne. Problem odločitev US je v sami zakonodaji, ki ni domišljena in sprejeta ali na vrat na nos ali pa s figo v žepu. Tudi da se pridobi čas ali nekaj sredstev v proračunu. Problem je v poslancih, ki bi morali pred tem, ko (od)dajo svoj glas za določen zakon, zares dobro premisliti o njegovi vsebini, sploh pa o posledicah. Pa ne o posledicah zanj in za njegovo poslansko skupino, koalicijo ali opozicijo. Premisliti bi morali o malem človeku, o sleherniku in individuumu kot takem. Iz njih je sestavljena družba in preko njih in zaradi njih ta družba deluje in preživi. Ne pa zaradi poslanca, stranke ali neke vlade. Ali celo zaradi US. Ker US je tako rekoč posledica, oz. so posledica vse odločitve US.

Evrosong bo ostal, po letu 2050 bo po številu udeležencev presešel Olimpijske igre, zaključni izbor si bo lahko v neposrednem prenosu ogledala tudi stalna misija na Marsu, EU bo razdeljena na A,B, in C cono, mi bomo nekje med A in B in o našem statusu bodo potekala pogajanja na t.i. III.Pariški konferenci, SLO parlamenta ne bo več, zakone bodo sprejemali ljudje sami kar preko miselne elektronske pošte, svoj glas za ali proti bodo oddali preko čipa v desni polovici možganskih krivulj, tudi US in drugih sodišč ne bo več, zamenjal jih bo super procesor, v katerem bo sežeto vse pravno znanje od Platona naprej, pravna praksa od karantanskih sklepov do lex Murko, s katerim se bo uzakonila prepoved udeležbe naših pevcev na Evrosongu (potem ko bo na izboru zmagal Slavček Damjan)... Bodo pa tiste dni vse oči bolj kot v Evrosong uperjene v zaključno tekmo prvenstva med NK Olimija Monsanto Green Line in NK Maribor Nissan-Space program, ki bo odločala o državnem prvaku teritorija med conama A in B, imenovanega tudi Nikogaršnja zemlja in Dolina miru. Gol bo zabil napadalec Zahovič, potem ko bo preigral obrambnega igralca Zahoviča. Vsi Zahoviči na terenu in na tribuni bodo vzklikali in častili... nogomet. V rubriki *Saj ni res pa je*, edine info

internetne strani pa bodo zapisali, da so našli faksimile nekega nekdanjega diplomata, ustavnega sodnika in profesorja prava po imenu Ernest Petrič, v katerem ta tarna, da US nihče ne upošteva, ne ceni in da si večina prebivalstva želi, da US sploh ne bi bilo. *Uvedimo televoting, kot na Evrosongu, US pa enostavno ukinimo*, je takrat zavzdihnil Ernest. Bi pomagalo? Če si želimo anarhije, bi. Če pa si želimo urejene države, kjer bodo zakoni pisani za ljudi in bodo tudi veljali, pa raje premislimo o ustroju odločanja in o tistih, ki v našem imenu odločajo. Zaenkrat le v našem imenu in redko ter vse redkeje v našem interesu...

Jap, življenje ni Evrosnog, čeprav tudi ta stane.

GREMO NA MDB, GREMO NA START-UP

VČASIH SE JE PELO “HEJ, HEJ, BRIGADE!”, DANES SE TWITA “PEJD ZMANO N’ STARTAP?” KAR SE ZDI MENI SILA PODOBNO. NAMREČ NEKDANJE MDB IN DANAŠNJI STARTAPI.

Nekoč je veljalo, da če boš šel delat v brigado, da boš odrasel v čisto pravega, zavednega socialističnega človeka/delavca in da boš imel potem vse predispozicije za vsaj ene vrste malega, krajevnega Titeka. Danes velja, da če boš šel s svojo idejo na Startup, da boš nekoč zagotovo še pravi kapitalist, tako rekoč vsaj potencialni Steve Jobs ali Bill Gates. No, lahko tudi Sandi Češko, odvisno od percepcije in velikosti oči 😊 .

Premisa - Ko bom velik, bom Tito - se ni obnesla, še več, danes je to pri mnogih psovka. A MDB so bile po svoje vseeno koristne. Šlo je za druženje mladih, za socializacijo, za navajanje na delo, ne vedno le manualno, tudi za to, da so se “otroci” za nekaj časa odlimali od staršev in skrbeli sami zase, pa tudi za izgradnjo osebnosti je šlo. Takrat seveda socialistične, v kateri pa je bilo vseeno prisotno tudi grebatorstvo,

klientelizem pa nepotizem. Sin ali hči partijskega sekretarja sta imela v brigadi zagotovljeno vodilno vlogo, člani ZK in funkcionarji ZSMS prav tako, ven so lahko za odtenek štrleli le *udarniki*. Pa še ti so svojih pet minut slave, potem ko so mesec dni noč in dan zares garali, doživeli na zaključni slovesnosti in so imeli od tega le diplomu MDB *Taintaheroj*. Zaradi udarništva nihče ni potem dobil boljše delo, nihče od udarnikov ali brigadirjev zaradi udeležbe na akciji ni postal direktor - ostale so jim orumenele fotografije in zven v ušesih, kjer mnogim še danes odmeva "Druže Tito - mi ti se kunemo". So pa komandanti MDB, pa komisarji MDB svojo udeležbo znali izkoristiti in tako še danes ven štrlijo kot recimo Janešetov Janez ali Češkotov Sandi. Ja, tudi onadva sta bila brigadirja. In sta svoj brigadirski startap dobro izkoristila.

OK. Toliko v kratkem šnelkurzu o MDB in njihovi vlogi pri izgradnji socializma in takratnega mladega človeka. Zdaj pa *Nazaj v sedanost in prihodnost*. Ker, katerikoli poslovni članek pogledam, vsepovsod Start-up, Startap... Ni da ni. Še rieliti šovi, z ex missicami, kot se za moderne čase spodobi, so v znamenju startupov. Pa so res ti starterji tako koristni in nujno potrebni, kot se govori? Verjetno času in razmeram primerno. Če se gremo družbo, ki ji kompletan utrip, od vzgoje v vrtcu, preko zdravja in dela, do kulture in športa, celo naše smrti narekuje kapital in le kapital, potem... Nam drugega niti ne preostane. In kaj Start-upi mladim, ki se teh dogodkov udeležujejo prinašajo? Nekaj podobnega, kot takrat MDB. Zraven so. Družijo se, si bildajo ego, ok, samozavest, izmenjujejo si izkušnje in jadikujejo nad državo, pa čakajo, da se bo kaj spremenilo. Aja, pa kakšno diplomu za sodelovanje dobijo, najsrečnejši, tako kot včasih udarniki, pa celo kakšno priznanje in članek v lokalnih cajtengah. Seveda s fotko. Kaj je ta mladec ali mladka startupal redkokdaj povedo, še bolj redko pa izvemo, koliko startupov je zaživelo, sploh pa preživelo. O tem, da je kdo celo zares uspel in padel vsaj v senco Sandija Češka še nisem zasledil...

Mogoče sem spregledal, mogoče se motim. A, kot se je dogajalo pri MDB, tudi pri Start-upih smetano velikokrat poberejo komandanti in komisariji okrog Start-up mrzlice. Najprej država sama, ki podpira mlade "kapitaliste", ki imajo jajca, nimajo pa sredstev. Startupi so tudi dober izgovor države, da breme ustanavljanja novih delovnih mest prenaša na mlade same in jih na vse pretege treplja po rami, bolj skopuška in mačehovska pa je pri subvencioniranju teh novih delovnih mest, ki se s startupi ustvarjajo. Skratka, občutek imam, da gre za *Mnogo hrupa za prazen nič*. Pa ne mislim s tem v nič dajati mlade nadobudneže. Moji pomisleki so namenjeni zgolj vladni in politični dejanski angažiranosti pri spodbujanju te podjetnosti mladih. Pa ne le na foto terminih ob zaključku startup akcij...

MDB so zgradile kar nekaj cest in železniških prog, po katerih se vozimo še danes. To pa je tudi edina zapuščina MDB. Duh MDB je namreč pozabljen, črtan iz seznama človeških vrednot in kvalitet. Kaj torej čaka danes tako opevane in željene Start-upe, v katerih imajo zgolj naslovno vlogo mladi nadobudneži, režijska taktirka pa je v rokah politike? Nekaj podobnega kot MDB. Le da nisem prepričan, da bo za njimi ostala takšna materialna zapuščina, kot je npr. cesta Bratstva in enotnosti.

Je pa to seveda priložnost, ki je ne izpustijo naši vrli politiki, ki jih na Start-up dogodkih ne manjka in je za našo srenjo vsak tak dogodek videti kot najmanj letno srečanje največjih januarja v Davosu. Le še Bill manjka. Gatesov ali pa Clintonov.

PS - hotel sem povedati, da kopija ni enaka originalu. Da nemara le ni vse najboljše zgolj in le tisto, kar si izmislijo v ZDA!? A čas bo nemara pokazal, da sem se (spet) motil in bom vesel če bo tako, in bo Slovenija imela vsaj enega evrskega milijarderja na četrto milijona povprečnih Slovencev. Ker potem bo tudi tega četrto milijona od tega nekaj imelo. Ne le politika in še ta le na kratki rok. Ker dvomim, da bo komu od današnjih

mladih startupovcev kdaj v ušesih nostalgično odmevalo : “Miro Cerar,
marjetka bela, tebe ljubi mladina vesela” 😊😊😊

artius

JE BOG IMEL 3-D TISKALNIK?

BOG JE MENDA PO SVOJI PODOBI USTVARIL SVET, ČLOVEKA, NE VEM ZAKAJ SI DRŽAVE PO SVOJI PODOBI NE USTVARIMO TUDI MI?

Da smo po 25-tih letih globoko na dnu, je jasno. Kot je mnogim jasno, da so nam državo, takšno, kot smo si jo želeli, ukradle politične stranke in različni lobiji. Pa s tem ne mislim na »Kučanov klan«, ki naj bi se skrival pod plahto cirkusa Forum 21 ali na »Janševe jurišnike«, strumno postrojene v Zboru za republiko, še manj na največja lobija pri nas, na brezposelne in na tiste na ali pod pragom revščine.

Ustanoviti politično stranko ni težko. Formalno seveda. Zbereš podpise nekaj prijateljev in znancev, če jih ni dovolj, daš poziv kar na FB, pljuneš desno in levo, in že imaš stranko. Kaj pa potem? Nič. Vse tiho je bilo. Razen, če nisi... Če nisi že kdaj prej bil politik ali če se politiki nisi že vdinjal. Nazorna primera sta Kangler in Primc, prvi je že pred leti postal nezasluženi poslanec SLS, nato pa se je kot župan zameril še Mariborčanom. Primc je princ, ustoličen z referendumi, v katerih smo

vedno slišali le eno mantro in eno resnico – Za otroke gre – čeprav gre le za pomoč SDS in RKC. Torej gre za stara znanca in ne kakšen frišen obraz. Ista zgodba se je zgodila z Mirom Cerarjem, nekdanjim pravnim svetovalcem v DZ, ki je v javnosti nastopil večkrat, kot marsikateri poslanec, a še vseeno manjkrat, kot Zoran Jankovič, ki se nam kot čudež prikazuje v vseh možnih oblikah že vse od Mercatorja naprej.

Politika ne naredi izobrazba, težko bi trdili, da se dober politik že kar rodi, z vso lahkoto pa mirno pritrldimo, da politika zlahka naredijo mediji. Vse zgoraj navedene politike so naredili namreč le mediji. Kanglerja, tudi potem, ko so ga najprej vrgli iz parlamenta, nato so ga odnesle še Mariborske kocke, mediji niso spustili iz budnega očesa kamer, ena se je znašla celo v ptičji hišici. Primc samo malo pokaže salo, ki mu visi preko pasu, pa so okrog njega že najmanj štirje z mikrofoni. Cerar, kot potencialni politik, še rekel ni nobene, le svoje ime in fotko je posodil, pa je že dobil najvišje možne odstotke na volitvah. Jankoviču pa je zadosti že to, da se punca njegovega sina ukvarja s prodajo pasje hrane, pa o tem pišejo in govorijo vsi.

Ja, križ je s temi strankami in politiki. Vsak bi najraje imel kar svojega politika, svojo stranko. Politika, ki bi bil ustvarjenega po svoji – naši podobi, ki bi delal točno tisto, kar bi delali mi sami. In stranko bi morali sestavljati le kloni tega prototipa našega »osebnega« politika. A kaj, ko je genetika za zdaj le še prekratka za kaj takega.

A ker upanje umre zadnje, nas lahko reši računalniška tehnologija 3-D tiskanja. Po moje je takšno tehnologijo imel tudi bog in si je z njo pomagal, ko je ustvarjal svet. Ker, da ga je delal na roko, bi le trajajo predolgo, pa še... No, zalomilo se mu je itak marsikje pa naj je delal s tiskalnikom ali pa na roke.

Torej, stvar bi morala izgledati nekako tako, da bi vsak Slovenski volivec izpolnil neke vrste anketo, v kateri bi odgovoril oz. se odločil za nekaj sto

karakternih, miselnih, političnih, psiholoških, kulturoloških in še neskončno -ih opcij, računalniški program pa bi potem iz tega izdelal 90 modelov, ki bi jih natisnili s 3-D tiskalnikom in dobili optimalno zasedbo našega hrama demokracije. Ko bi bile na vrsti volitve predsednika države, kandidatom ne bi bilo treba za en dan prazniti smetnjake ali kuhati golažev, enostavno bi računalniški program izdelal model, optimalni povpreček vseh želja vseh volilnih upravičencev in operater na 3-D tiskalniku bi le še pritisnil na tipko Print in imeli bi predsednika, da bi še Pahor zafarbal.

In tu prednosti 3-D tiskanja ni konec. Ministra Erjavca bi lahko zamenjal nekdo, ki bi imel pamet W. Churchilla, šarmantnost G. Clooneya, glas in izgovorjavo S. Čolnika in zvitost legendarne Mata Hari? Neprecenljivo! Si lahko samo zamislite, kakšne super predsednike uprav in nadzornih svetov bank, zavarovalnic in vse kakršnih državnih podjetij bi lahko tako enostavno kar sprintali, ne pa da se najprej nategujemo z razpisi zanje, z njih izbiro, ko so vsi tako popolni, potem kako se jih znebiti in...

Aja, ker – če mi ne storimo tega, bo to slej kot prej storila politika in nas prenatisnila s 3-D tiskom. Nas, državljane in državljanke bo zamenjala s 3-D tiskanim poslušnim, ubogljivim in vsega hudega vajenim modelom idealnega državljana in državljanke in ga natisnila v dva milijona in nekaj izvodih. Šala mala. Sicer pa, zakaj bi stran metali denar za 3-D tisk takšnega naroda, če pa ga že imajo. Poslušen, ubogljiv in vsega hudega vajen.

KO BOM MRTEV IN DRAGOCEN...

* DRAGOCEN - za ponudnike pogrebnih storitev

POČIVAVŠKA OSEBNO POZNAM ŠE IZ ČASOV, KO JE ŠEL IZ PODČETRKA ZA "TAGLAVNEGA" V CELJSKE MLEKARNE, KI JIH JE PREIMENOVAL V CELEIA IN JIM DODAL BLAGOVNO ZNAMKO ZELENA DOLINA. VEDNO SE MI JE ZDEL V SVOJI ROBUSTNOSTI POBA, KI ZNA UPORABLJATI ZDRAVO KMEČKO PAMET.

Kje na tej poti od Arje vasi, preko Term Olimia, do ministra se mu je ta zdrava kmečka pamet skisala bolj, kot katero koli kislo mleko iz Zelene doline, mi ni čisto jasno.

Sproščene cene goriv? Če bi za galono plačevali toliko, kot v Dubaju ali ZDA, ne rečem, tako pa... Dopuščam, da se mu je, in Mramornatemu, kiks zgodil zaradi večnih očitkov, da tuji tovornjakarji "ljubijo" naše AC zaradi bližnjic in nizkih cen goriva. Ampak, da zato, da bodo več pokasirali od tujih šleperjev "oglobijo" še nas? Ne vem, no...

Pogreb. Jap, tako ali drugače. Vse nas čaka, nihče mu ne bo ubežal. A takrat nam bo vseeno, oz. se bodo o nas kot truplu sekirali drugi. Liberalizacija do sedaj od lokalnih komunal tudi subvencioniranih pogrebnihi storitev? Hecno, a vsilila se mi je primerjava z arheološkimi izkopavanji. Ker, le kaj takšnega bi lahko dalo dodano vrednost luknji, ki jo bodo za nas izkopali, nas vanjo bolj ali manj nežno spustili v fenci ali klasični trugi, ob spremljavi žrebanja lokalnega župnika ali borčevskega pevskega zbora in nas z lopatom navadne ali celo bio zemlje zagrebli.

Očitno je najlažje služiti s trupli. V vojnah ali po njih. In šele zdaj s(m)o pogruntali, da trupel ne "proizvajajo" samo vojne. In, še vsaka (svetovna) kriza se je še končala s pokopi. Takšnimi in drugačnimi. A če za pokopom nekega slabega družbenega sistema ali dogodkov vznikne kaj novega, fajnega... nad mojim pokopanim truplom ne bo drugega kot plevel (ki ga bodo pulili ali pa ne).

Oh, in nekdo bo s tem, da bom sploh pokopan, zagreben pod zemljo, lahko mastno zaslužil. Pa ne svojci.

* ne bom zagreben, ker prisegam v tisto "Prah si in v prah se povrneš." - Kam bom "ukazal", da naj stresejo moj pepel, legalno ali na šverc, se pa itak še nisem odločil. Ker, na srečo, še ne mislim umreti in upam da bodo takrat ko bom, na oblasti ministri, ki v smrti svojcev ne bodo videli priložnosti za ekstra profite.

Aja, prvi minister Miro pa nič. Grunta. Proučuje. Modro prikimava in... Dobro jutro, predsednik vlade!

KO BOM VELIK, BOM ŽIVEL V MESTU...

LE DA ME ZAČENJA RESNO SKRBETI ALI BOM KDAJ VELIK ALI PA DA BO TRBOVLJE RES KDAJ MESTO Z VSEMI ATRIBUTI MESTA...

Trbovlje je dolina, dolga, razvlečena in tudi dokaj utesnjena. Promet skozi mesto, hvala bogu že pred desetletji speljan tudi obvodno, ne le po nekdanji glavni cesti mimo bolnice in muzeja do "hotela", je gost in v konicah zelo rado, podobno kot v velemestih, pride do hudih zastojev. Še večji problem je parkiranje. Sploh za tujce, ki jih je sicer v mestu vse manj in se ne znajdejo ter zaman iščejo parkirne prostore. Prazne, pa čeprav plačljive. Tudi za domačine same je lahko iskanje prostega parkirnega mesta na stari "glavni cesti" podvig, že skoraj avantura. Trbovlje so namreč eno redkih večjih slovenskih mest, kjer ne najdete niti enega parkomata, pa če se še tako trudite. Tudi zaprtih parkirišč skorajda ne najdete, povsod velja zakon "prvega". Kdor prej pride, prej in dlje melje. Ulica 1.junija, ki je najbolj obremenjena in na njej mnogi parkirna mesta zasedajo tudi po več dni, bi tako MORALA biti opremljena s parkirnimi urami oz. avtomati. Seveda bi lahko kdo parkirno mesto tudi zakupil, zase ali pa za svoje stranke. Povsem

nesprejemljivo pa je, da si jih nekateri enostavno lastijo, ker jih pač vsak dan uporabljajo ali stanujejo nekaj deset metrov stran.

Če bi rekel, da naj se več ljudi vozi z avtobusi ali taksiji, bog ne daj da naj gredo celo peš, bi me verjetno križali. A še dobro desetletje nazaj to ni bilo tako nenavadno. Marsikdo bo rekel, da so Trbovlje tudi mesto največje socialne neenakosti in da bodo ljudje težko plačevali parkirnine. Pa to drži, je res? Če samo pogledamo "vozni park" in cenovni razred tega voznega parka "socialno ogroženih" Trbovelj, bi težko z gotovostjo pritrdili, da so med vozniki pretežno prestižnih znamk tudi socialno ogroženi. Po logiki naj bi socialno ogroženi imeli avto le izjemoma, drugače pa naj bi prav oni skrbeli za to, da v Trbovljah, kjer se vsak, včasih tudi jaz, še na WC odpelje z avtom, pešačenje še ni izumrla disciplina. A o navadah ali boljše razvadah, kdaj drugič.

Pa ostanimo pri parkiranju. Že samo omemba parkirnih ur je dvignila veliko prahu in sprožila val negodovanja. Pa se o samem sistemu, kako naj bi deloval, kje, za koga in po koliko, sploh še ni spregovorilo. Ne vem tudi ali je občina dala izdelati kakšno študijo o tem, ki bi jo lahko, vsaj kot neko osnovo za razmišljanje, opravil tudi kakšen trboveljski študent/ka ustrezne študijske smeri. Tudi tega, kaj bi (lahko) bilo z denarjem, zbranim od parkirnin se ne omenja ravno glasno. Pa zadeva ni tako obrobna in malenkostna. Če bi občina parkirnine pobirala preko JP Komunala ali celo preko svoje službe, recimo Javna parkirišča Trbovlje, kjer bi delo lahko dobila tudi dva danes še nezaposlena, bi se zbrana sredstva od parkirnin lahko povsem namensko uporabila za vsaj krpanje, če že ne izgradnjo novih cest po mestu. Ki so, kot povsod v naši avtomobilsko preobremenjeni državi, katastrofalne. Da bi to občina podelila komu kot koncesijo pa... Če bi lahko nadzirala tudi cenovno politiko koncesionarja in bi le-ta poleg ustrezne koncesije tudi del dobička namenjal v kaj mestu koristnega, magari preko družbene odgovornosti v skoraj bankrotirana šport in kulturo, potem ja, drugače pa - uzdaj se use in svoje kljuse.

Drugje normalno, v Trbovljah menda nekaj nezaslišanega...Vsaj občinski svetniki so tega mnenja.

Tudi cena parkiranja ni treba da je takšna, kot jih plačujemo, ko parkiramo v “prestolnici” ali na Bledu, v Bohinju ali v Portorožu. Parkirna je lahko le dodaten vzvod za dvig kulture parkiranja. Uporabnike prisili, da razmislijo o tem ali parkirni prostor zares potrebujejo ali po opravi v ta del mesta zares morajo z avtom ali je do drugih odgovorno, da parkirna mesta zasedajo tudi po več ur, tudi dni, in še bi lahko našteval. Nenazadnje bi bil tudi pretok prometa v tem delu mesta bolj predvidljiv in z manj zastoji, pešačenje pa brez ovir, ki jih predstavlja kup pločevine.

Možnih “izjem” je torej lahko celo več, treba bi jih bilo le sistematično pretresti na situ in jim dati primerno formo. Sem se seveda lahko štejejo zakupi parkirnih mest za stranke, mesečne parkirnine za bližnje stanovalce, ki drugih parkirnih mest zares nimajo, in za katere so lahko ta parkirna mesta dosti cenejša, kot pa je urno ali dnevno parkiranje. Pa cenovni sistemi koničnega, dnevnega, nočnega parkiranja...

SPAR Trbovlje ponuja brezplačna parkirišča v parkirni hiši, a ta v večini samevajo.

Nekaj problemov s parkiranjem v tem delu Trbovelj bo res rešila nastajajoča parkirna hiša na mestu nekdanje policije in sodišča, ki raste nasproti ZD. A če pogledamo, da ima trgovski center SPAR brezplačno parkirišče, okolica Delavskega doma, Ulica 1.junija in še Trg svobode pa so ob tržnih dneh zabasani s pločevino, nam povedo, da tudi brezplačno, urejeno in varovano (vsaj s kamerami) parkirišče ne odvaga tistega, da "čez komot ga ni". Ja, je pač treba narediti nekaj korakov in se, lej ga šmenta, zapeljati do parkiranega avta še z dvigalom. Nova parkirna hiša bo delno rešila verjetno le problem parkiranja povezanega z obiski Bolnice Trbovlje in Zdravstvenega doma. Vsi ostali bodo še naprej iskali brezplačno parkiranje pred vrati. In niti metra dlje.

Od uvedbe redarstva, ki pridno lepi pozdravčke s kaznijo tistim, ki parkirnega režima ne upoštevajo, je minilo že nekaj let. Najprej je bil to problem, zaradi katerega se je govorilo, da se bodo ljudje tudi izseljevali, da to pa je višek in nevzdržno. Danes so se tega navadili prav vsi in režim tudi upoštevajo. Tudi parkirnih ur se bodo in jih bodo uporabljali tako, kot jih uporabljajo takrat, ko se zapeljejo v Ljubljano, Celje, v Trst ali v Gradec. In preživijo...

MAJHNI IN VELIKI LJUDJE

VELIKI LJUDJE IMAJO MALE TV IN VELIKE KNJIŽNICE, MALI LJUDJE IMAJO VELIKE TV IN MALE KNJIŽNICE, SEM ENKRAT NEKJE PREBRAL. POTEM PA SEM PREBRAL ŠE IZJAVO NAŠEGA PREMIERA O "MALIH LJUDEH".

Kdo je torej velik človek? In kdo majhen?

Velik zame zagotovo ni evropski poslanec Bogovič, ki nam na Dan zmage iz Bruslja evforično čestita Dan Evrope. Pri tem pa Dneva zmage niti omeni ne. Očitno zavestno nanj pozabi. Brez Dneva zmage ne bi bilo Evrope, takšne kot je, ne bi bilo nas, vsaj vseh ne, ne bi bilo Slovenije, še manj pa bil bil na udobnem fotelju v Bruslju nekdo, ki je doma pomagal lastni stranki tlakovati pot iz parlamenta - če naštejemo le nekaj dosežkov nekdanjega pokončnega prvega "kmeta" v SLO. SLS, kot naslednica kmečke stranke, bi morala biti med prvimi, ki bi spoštovala naše lastne pridobitve. Njen predsednik, čeprav nekdanji, pa sploh. A on je zdaj velik Evropejec, večji od...

Velik je bil Tito. Nedvomno. Danes se pozablja, da so več sto milijonske množice po svetu vzklikale Tito-Naser-Nehru, ko je držal ravnovesje med

velikimi in dal upanje malim. A šele potem, ko je bil velik že v Jugoslaviji. Ko je kot vodja partizanske vojske, brez pomoči zaveznikov, na Balkanu držal sedem nemških divizij. In izbral Sutjesko, Neretvo in še kakšno bitko, da je nazadnje dobil tudi vojno. V njegovi veličini ni bilo nerodno ne kraljem in kraljicam, ne predsednikom držav ali vlad, ne hollywoodskim zvezdam. Še najmanj pa navadnim delavcem ali kmetom.

Velik človek je bil France Prešeren, pa recimo Vitomil Zupan, Herman Potočnik, Milan Vidmar in še bi lahko našteval. Vsak od njih je bil velik po svoje. In majhen, kot je drugim dovolil, da so ga majhnega delali ali celo naredili. Vsekakor imamo kot nacija nadpovprečno število posameznikov, ki si pridevnik veliki zaslužijo. Od kulturnikov, do športnikov. Težje je pri gospodarstvenikih, še težje je pri politikih. Tudi če jim vzamemo mero s časovno distanco. O recimo dr.Korošču, ki je bil eden najvidnejših politikov v Kraljevini Jugoslaviji so si mnenja še danes deljena. Kot so deljena mnenja o Titu, Jožetu Pučniku in tudi Janezu Drnovšku - če omenim le pokojne.

Zanimivo je, da nekateri ljudje za širšo javnost postanejo veliki že za časa življenja, drugi pa šele po svoji smrti. Kaj bi bilo s Prešernovo poezijo, če bi ga že za časa življenja slavili, kot ga danes, ko bi vsak Slovenec od njega hotel avtogram k Zdravljici in z njim na vsak način želel spiti tudi polič rujnega? Kaj bi bilo s Cankarjem, če bi bil izvoljen za poslanca? Ali s Hermanom Potočnikom, če bi ga, kot Nikolo Teslo, v roke dobil Wetinghouse? Ali če bi sliko Ivane Kobilica *Kofetarica* "po nesreči" kupila angleška kraljica Viktorija? Kaj bi bilo, če bi Albin Planinc namahal Bobija Fišerja? Ali če bi Stane Sever dobil vlogo v filmu dr.Živago režiserja Davida Leana?

Kaj je biti velik in kaj pozabljen, verjetno znajo najbolje povedati športniki. Nekdanji seveda. Pravijo, da je pot od vrha do dna sila kratka in strma. Ob tem se spomnim nogometaša Zagorca, ki je bil v 60-tih ena

največjih fuzbal zvezd takratne Juge, v začetku 90-tih pa na pol klošar, ker tudi najslabše plačanega fizikalnega dela ni več dobil. Ob pivu mi je pripovedoval, kako so ga po Ljubljani in Beogradu, ko je igral tudi za veliko Crveno zvezdo, nosili po rokah, kako je živel v hotelskih apartmajih, pil šampanjec in delil avtogramе. Kako so sredi noči na njegova vrata trkale filmske dive. Kako se je slikal s Titom, navijači pa so ga od Marakane do hotela Moskva nesli na rokah. Medtem, ko sva se pogovarjala, pa je ves čas živčno vlekел cigarete. Moje. Ker svojih ni imel. Ni si jih mogel privoščiti. "Biti zvezda je kurba, veš..." mi je dejal nazadnje, ko sem mu za slovo naročil še eno pivo. Njegov pogled ob tem je bil voden in brezbarven. Utopljen. Kasneje sem razmišljal ali zaradi alkohola ali zaradi razočaranja.

Sicer pa kot moje merilo "velikosti" človeka še vedno velja tisto, kar mi je kot majhnemu dečku zaupala moja babica. Da so veliki ljudje tisti, ki imajo veliko srce. In k tej njeni misli bi lahko dodal še to, da veliki za svojo veličino ne pričakujejo kaj veliko v zameno. Tisti, ki veliki le hočejo biti, pa ne glede na ceno, pa se morajo ves čas potrjevati. Tudi na plečih drugih.

In avtorju prejšnje tedenske krilatice o "malih ljudeh", premierju Miru Cerarju, bi tako moral nekdo nujno prišepniti, da on zaenkrat, razen da je podedoval "velik" priimek po svojem očetu olimpijniku, še ni storil prav nič epohalnega, da bi se lahko imel za velikega. Ker, obleka ne naredi človeka, funkcija pa ne velikega človeka.

MINISTRSTVO ZA RUDARSTVO IN DRUGE ŽLAHTNE ŠTORIJE

MINISTRSTVO ZA RUDARSTVO, UPS, KULTURO. RES, ABOTNO JE, DA MINISTRICO ODNESEJO ŽE ODPISANI KNAPI, MEDTEM KO KULTURNIKI V BISTVU NE DIHAJO NITI NA ŠKRGE VEČ. MOGOČE SE BO KJE NAŠEL KAKŠEN VIZIONAR, KI BO NAJVEČJI STRANKI PRIŠEPNIL, DA JE KULTURA COKLA, DA JE V KULTURO VLOŽEN DENAR STRAN VRŽEN DENAR, DA SE FINANCIRA AFNANJE IN - KONČNO - DA NAJ KULTURA POSTANE DEL TRGA.

OK. Pojdimo po vrsti. Kultura - cokla. Osamosvojitev, kot proces, se je začel na pobudo kulturnikov, če začnem na koncu in ne omenjam Trubarja, ki nam je dal ne le črke, Prešerna, ki kiti našo himno, Jurčiča s prvim romanom, ko niti še vsi veliki narodi niso vedeli, kaj je to roman, id. itd.

Stran vržen denar. Nemara res. Ker, če danes več najstnikov ve, kdo je Kim Kardashian kot pa kdo je Kocbek ali I.Kobilica, potem je nekaj hudo narobe. A ne s kulturo, pač pa z vzgojo. Torej je kulture kvečjemu premalo, denarja zanjo pa še manj... V "mojih časih" smo s šolo obvezno hodili na slikarske razstave in v gledališče, tudi v Ljubljano. Čeprav je bilo tako rekoč pod prisililo, je marsikomu vseeno od tega nekaj ostalo. Vsaj vedeli s(m)o, da Pohujšanje v dolini Šentflorjanski ni mehki pornič, da Hladnikova Maškarada ni posnetek resničnostnega šova, da akad.slikar Janez Knez svoje slike zares "namala" in jih ne copipestira in da kipar Stojan Batič svojih skulptur ni delal s 3D tiskalnikom...

Financira se afnanje. Nerazumevanje kulturnih konceptov je stvar percepcije. Mogoče se spomnite prvih kritik Labacha, NSK, Vitanje-Nordung, Pandurja - da gre za afnanje, za performanse, ki z umetnostjo nimajo nič. Res, z dramaturško prenovo in postavitvijo Županove Micke na odru v Hudem Kašlju res ne. Pa mislite, da bi dramsko skupino iz Hudega Kašlja vabili na turnejo na Japonsko? V Južno Ameriko? Nekateri so prepričani, da ja. Zato čakam samo še na Festival domoljubnega odra, da se pokažejo vsi do sedaj zamolčani presežki.

Kultura - del trga. Mislite, da npr. pisatelj/ica, ki napiše knjigo, ki se prodaja po 25,00 eur od tega lepo in lagodno živi? Tudi če je knjiga subvencionirana s strani Javne agencije za knjigo (za katero sicer ne vem, zakaj je agencija in ne le del ministrstva...)? Avtor, govorim o povprečnem avtorju, ne o 3-4 najbolj branih in iskanih, dobi od 2 - max 5 eur od izvoda. In ne natisne se več 2.000 ali 1.000 ali vsaj 750 izvodov, pač pa najprej 300, potem pa ponatis, če je interes - a interes imajo danes le še knjižnice, njihov apetit pa je spet pogojen s tem, kar jim od vse manjšega in tanjšega koščka kruha oddrobi mati država, pri čemer ima kultur minister pomembno vlogo- če je pravi, seveda. Slikarji vam danes naslikajo olje, akril, mešano tehniko po ceni na skoraj kvadratni decimeter, ki je skoraj enaka, cena mislim, kot je cena dekorativne stenske obloge v Bauhausu. Samo, da zare skromno preživi, ali bolje

preživotari, in da ima za barve... V gledališčih je danes več monodram in stand-up predstav kot pa vseh ostalih del. Pa ne gre toliko za trend, kot za "šparanje". One man band stane manj, kot cel ansambel. A prihodnjim generacijam zagotoviti Cankarja, Ionesca, Becketta ali Wolfovo s predelanimi deli v stand up ali monodramski obliki je pa že kar tu mač perverzno. A to se nam obeta, če bo trg tisti, ki bo uravnaval (prav) vse.

Ministrici v takšnem ali drugačnem odhajanju sem ob začetku njenega mandata napisal, da naj se z gledališči (uporabniki proračunskih sredstev) in RTV (javni servis) dogovori, da bo njihove predstave ob koncu letne gledališke sezone, potem ko gre delo s programa gledališča, posnela RTV in jih zavrtela vsak teden po eno. Njen odgovor, po dveh dneh ministrovanja, je bil, da se je s Filijem o tem že zdavnaj dogovorila. Tudi jaz sem te predstave, vsaj nekatere, že zdavnaj videl. A v gledališču, kamor težko pride vsak Slovenec/ka, in ne na programu TV SLO, ki ga lahko vidi vsak. In za konec še to, BBC, resda neprimerljivo večji servis kot naša nacionalka, s kulturo krepko služi. A za to je treba imeti jajca. Ker ljudi, sposobne marsikakšne "ekranizacije" imamo, pa ne le za Žlahtne štorije...

MOJA DRŽAVA – MOJA ŽALOST ali JE SUIS FORREST GUMP, MISERABLE FORREST GUMP

PREDLAGAM, DA NA NASLEDNJI PREDSEDNIŠKIH VOLITVAH ZA KANDIDATA PREDLAGAMO NJEGOVO VISOKOST, FILOZOFA PETRA MLAKARJA. ZAKAJ? KER KOT PRAGMATIČNI FILOZOF NAJPREJ ZNA ODSTRNITI VSE MEGLICE NAD SICER ČISTO OSNOVNIMI ŽIVLJENJSKIMI PROBLEMI, POTEM PA NAM POVSEM PRAGMATIČNO IN BREZ DLAKE NA JEZIKU PONUDI REŠITEV PROBLEMA, ZRAVEN PA OKRCA ŠE TISTE, KI DELAJO MEGLO. NE LEVO, NE DESNO, PAČ PA BIKA NARAVNOST MED ROGE. KER...

Naša država je le še država, namenjena sama sebi, v nekaterih primerih tudi maloštevilnim kastam različnih izbrancev, vsi ostali pa smo bolj kot ne podaniki, ki so dolžni, za dobrobit domovine, države, stikati zobe in se pustiti izkoriščati. Že skoraj dve desetletji smo kot nekakšni Forrest Gumpi, ki se jim vedno kaj novega dogaja, a se jih vedno tudi drži smola.

Pa tega sploh ne pošinemo... Navedel bom le dva primera, ki zadevata vse. Danes ali čez določeno obdobje. Zdravstvo in penzija.

Najprej o marodiranju, torej boleznih. Zboli lahko kadarkoli in kdorkoli. Imun ni nihče. Pravljica o fajn urejenem in brezplačnem zdravstvu je res le še pravljica. Plačujemo prispevke, vse višji so, a stanje je vse slabše. Vmes smo si izmislili dodatno zavarovanje, s katerim so se »zavarovale« zavarovalnice, mi pa smo, kot pri prispevkih, le plačniki. Donatorji, bi dejal... Le da nas zavarovalnice (še) ne silijo, da zraven tudi tečemo. Ampak... Odprem TV, časopis, FB, vsepovsod vabila, da naj dam denarni prispevek, plastične štoplce, da naj tečem maraton, da naj...pomagam družini tej in tej, da gre nekdo na operacijo, da bo imel za zdravila, da... Kot državljan se ob tem vedno vprašam, »Ej, kaj pa zdravstvena blagajna, pa brezplačno osnovno zdravstvo?«. Fakin ne bi bil Fakin, če ne bi imel pripravljenega odgovora, skritega v drobnem tisku, ministrica Milojka United ne more nič, ker je le ministrica in ona se ne ukvarja s posameznimi primeri, ko kdo umira, ministrica Anja konkurira oni Anji, ki poje, a le z refreni, da nič ne more, Cerar pa... Ah, bolnik, kot mnogi, potreben tretmaja.

Skratka, plačujemo, plačujemo in še plačujemo, ko pa nam kuzla v rit skoči, ko zbolimo, pa ostanemo sami, odvisni od maratoncev, plastičnih štoplcev in vbogaimetja. Država, ki je po ustavi tudi socialna, vsaj tako piše, torej tu »podbaci, popuši in zajebe«. Denarja ko' dreka, a nihče ne ve, kje je in kam gre. V novi reformi pa Milojka United gre namesto iskat izgubljeni denar, iskat možnosti, kje vzeti še več, dati pa manj... Razumete? Jaz ne, priznam... Kot ne razumem, zakaj menjamo ministre, če delajo vsi eno in isto, obljublajo pa nekaj povsem drugega-dokler ne dobijo službenega Audija, seveda. Ja, mogoče pa je vsega kriv Audi?!

Skratka, država nas ko zbolimo, kot mati, pejorativno, ofkors, odstavi kot dvanajsto prase. Najprej plačaj, da dobiš. Ko zboliš, znajdi se, ker je blagajna prazna že za dve, tri leta v naprej. In vse je po zakonu. Vse, le

posameznik z neko boleznijo ni več po zakonu naše države, je še le po naravnem zakonu, ki pa ga lahko kadarkoli Milojka United pripiše silam kontinuitete, kar je isto, kot bi jih vesoljcem. Brezplačno zdravstvo za vse, je torej le še mit. Mit, ki ga plačujemo.

Pa penzije? Stari pod 30 let o njih niti ne razmišljajo veliko. Tudi v ZDA, v Indiji Koromadiji edine prave demokracije in pravičnega kapitalizma, kjer uspe vsak za svojih pet minut (pa magari le tako, da ga kamera ujame med šopingom), nihče ne razmišlja o penziji. Še najmanj tisti, ki naj bi jim jo izplačevala država, še manj pa o tistih penzijah, ki naj bi jo dobivali iz skladov. Ti obljublajo nebesa, hišico na Floridi, koktejle in brhke mladenke ter mišičaste mehiške vrtnarje, da jim le vsak mesec plačujejo članstvo v klubu bodočih upokojenih srečnežev. A ti skladi na vsake deset let prav lepo propadejo (le skladi, ne pa lastniki skladov), vplačila za penzije pa gre v nič in... Žali se na tramvaj komando. Pri nas pa se še na tramvaj komando ne moreš pritožiti, ker smo jo v devetdesetih ukinili, kot je Peterle ukinil dobro staro »invalidsko pokojninsko zavarovanje«, blagajno na pol spraznil in uvedel »kreativno« knjigovodstvo in računovodstvo. Tem ukrepom, ki so že v startu oslabili blagajno, so sledili še drugi sila kreativni in inovativni ukrepi. Recimo načrtovanja upokojitev, zdržnost blagajne, tveganja, ipd.

To me spomni na film (spet ta ZDA) Margin Call, v katerem Kevin Spacey in Demi Moore s pomočjo še nekaterih, v 36 urah pokopljejo sanje milijonov, ki so varčevali v nekem skladu, najemali hipoteke, itd.. Krivdo pripišejo »napaki« v kalkulaciji tveganj in napačni oz. nezadostni razpršitvi tveganj. Medtem, ko si vpleteni, preden javno priznajo potop ladje-finančnega sklada, delijo tudi sto in več milijonske premije, nihče ne pomisli na milijone vlagateljev, ki bodo izgubili vse. Kevinu pa se, ko je najhujših 36 ur za njim, v dno srca zasmili njegov pes, ki ga zagrebe na trati pred hišo in se nad grobom iz srca zjoče. Kdo bo jokal za nami? Kdo bo zagrebel nas? Male Slovenčke in Slovenčice? V sklad, imenovan pokojninski, obvezno plačujemo vse življenje, od takrat, ko kdo še kot dijak pomije kak kozarec za šankom, do srečnežev, ki so še ujeli zadnji vlak, da jim tamračna Anja ne podaljša veselja do dela za kakšne tri leta. Ker so Bruselj tako hoteli, baje...

Penzija torej bo, če bo in... Ma, kaj te briga, plačaj! Plačaj štirideset in še kaj let in bodi vesel, da lahko, saj imaš ves ta čas lahko upanje, da enkrat nekaj bo. Če pa ne bo, bo kriva porušena demografija, za kakšen mesec vmes tudi migranti, pa premajhna rodnost... Aja, pa prenizka storilnost, pa brezposelnost, ker jih v blagajno premalo plačuje. Ta zadnja je najtaborjši izgovor.

Peter Mlakar bi zagotovo potrdil mojo tezo o materi, ki odstavi dvanajsto prase, ki se vse bolj in bolj personificira v 99% vseh nas. In Peter bi našel rešitev. Če se lahko javno poziva k neplačevanju RTV prispevka, ki znaša 13 €/ mesec, pojma nimam, zakaj nihče, niti Peter ne, ni javnosti pozval, da naj preneha plačevati prispevke za zdravstvo in pokojnino, če pa od njih že zares skoraj nič ne dobimo. In za to plačujemo nekajkrat po 13€ na mesec, pa nikome ništa. Tisto, kar pa dobimo, je v tujini lahko bistveno ceneje in dosti bolj kvalitetno – pogledjte samo zobotehnične storitve, pa razno razne operacije in zdravila.

Tako brezplačno zdravstvo kot pokojnina sta pri nas le še mit. Mit, ki ga drago plačujemo, da povrh vsega lahko farbamo kar sami sebe, da nas kaj veliko materi državi niti farbati ni treba. Z zavestjo smo torej v času pred 30-timi leti, ko smo zdravstvo in penzije zares imeli, dejansko pa smo danes le še sami sebi prepuščeni posamezniki s praznim žepom, s prazno denarnico, brez veliko upanja in tako tudi (skorajda) brez zdravstva in (skoraj) brez peznije. Pri nas se splača samo še umreti, pa še to le na pol, ker so ukinili tudi pogrebno, čeprav so jo nekateri preko prispevkov plačevali vsaj 2/3 svojega življenja. Peter, reši nas! Čas je, da nam v ksih zabrusiš, kakšni buteljni smo!

NA DELAVSKI FRONTI NIČ NOVEGA ali VEČ JE MANJ...

PRAZNIKI SO MIMO. OB ČRNI GORI, SRBIJI IN UKRAJINI SMO EDINI, KI DELAVSKI PRAZNIK ŠE PRAZNUJEMO CELA DVA DNI. MENDA LE ZATO, KER VELIKO NOČ , GLEDE NA DELA PROSTE DNI, PRAZNUJEMO MANJ, KOT AVSTRIJCI, NEMCI IN ITALIJANI...

Drugače pa na Delavski fronti nič novega. Čevapčiči so bili, kakšno prase je odvrtele svoje poslanstvo, tudi zapelo se je kaj in to je to. Nekakšen sindikalni praznik, bi človek rekel, če bi obiskovalcem kresov brezplačno podelili še kakšno poletnico (do ozimnice je le še (pre)daleč), orenk porcijo zastonj golaža in dva deci rdečega. Pa tudi tega ni več, vsaj ne povsod in raje vse manj, kot vse več. Mladih praznovanje 1.maja ne

zanima, zanje je to nekaj čisto out, kar jim pride prav, so le prosti dnevi. Kar velja tudi za Veliko noč, mar ne?

Mladi tako pojma nimajo, da ta praznik simbolizira prav tisto, o čemer se vse pogosteje pogovarjajo in kolnejo pri kavi ali pivu. O njihovih pravicah. Če jim rečeš delavskih pravicah, te gledajo kot tele v nova vrata. Upravičeno. Ker - generacije, ki s(m)o za te postulate še vedele, s(m)o jih raje zamenjale za potrošništvo. Nismo razumeli, da (navidezni) **več**, dejansko pomeni **manj**. Dosti manj. Tudi statistično, ne le dejansko. In v potrošništvo smo vzgojili tudi naše otroke, ki namesto o svojih temeljnih pravicah raje razmišljajo o bonusih pri mobilnem operaterju, o Spar ali Tuš nakupovalni kartici, o popustih pri nizkocenovnih letih, o... A ne vedo, da je vse to le slab nadomestek, pesek v oči tistemu, kar se reče pošteno plačano delo. Ker, vsak bonus in popust krepko odplačamo s količino (za)kupljenega, vse to pa nato plačamo z manj denarja, ki ga dobimo kot osebni dohodek, vse to plačamo tudi z manj pravic iz dela, skratka, "naje*ali smo ga" na celi črti, saj smo padli v piramidno mrežni sistem, ki nas iz krempljev ne izpusti že takoj tisti trenutek, ko enkrat samkrat podležemo skušnjavi po nekem kao popustu, ki nam ga tako velikodušno hočejo "šenkati". Nič nam nihče ne šenka. Okoli riti v varžet nam na ta način poberejo več, kot bi nam brez potrošniške mrzlice, ki so jo iz meseca decembra raztegnili na 365 dni v letu, velikodušno pa dodajo še kakšen dan več v letu, ko nam velikodušno dovolijo lizati med in srebati mleko.

Mladi danes svoj zaposlitveni status gledajo najprej skozi plačo, torej jim je pomembna višina, potem pa se počasi že neha. Očitno smo jih dobro naučili držati jezik za zobmi in jim zraven vcepili še to, da je treba potrpeti. Saj veste, ko se reče, da bo enkrat že bolje... Kot attribute za "dobro delovno mesto" tako mladi štejejo še fleksibilnost dela, da lahko npr. delajo od doma, da si čas prihoda na delo izberejo sami, ipd. Pozabljajo pa, da nam/jim delodajalec že dolgo plače ne daje za čas prebit na delu in da se pod kapo storilnosti skriva "povečanje" t.i.

delovnika, saj podatki kažejo, da že zdaj za nekaj malega več plače, storimo skorajda enkrat več, kot pa pred desetimi leti, in dvakrat več, kot pred osamosvojitvijo. Brez upoštevanja prekarnega dela. Ki pa se mladim zdi čisto samoumevno, kot tudi to, da je pokojnina zanje pravzaprav pravljica iz nekih drugih časov, ki so se dogajali za devetimi gorami...

Mladim je tako povsem nerazumljivo, da tisti nad 40 let velikokrat govorimo o časih, ki so bili. O "zlatih časih". Ki pa v vsem niso bili tako zlati. Nostalgija nas pravzaprav sila drago stane, če sem pošten. Vzneseno spominjanje na neke čase in čakanje, da se vrnejo, je, sori, debilno in neodgovorno. Neodgovorno do naših otrok in njih otrok. Še naši praočetje so se tega zavedali in bili... napredni. Ne vem, mogoče nas je zares uspaval prejšnji sistem, ki naj bi bil avantgarda ☺

Danes sindikati in levica, kolikor je sploh je, in ki se tako največkrat le imenuje, o delavskih pravicah govori kot o nekakšnih že zdavnaj izumrlih dinozavrih, ki so pomrli zaradi padca ogromnega kometa. Na nas je res kot komet padel kapitalizem. In to v najbolj sprevrženi obliki, kar bi si jo lahko zamislili. Politika nam je govorila, da imamo v osnovi (predvsem s certifikati) v tem novem družbenem sistemu vsi enake startne možnosti in preddispozicije. Kar pa je seveda daleč od resnice ali, da je absurd še večji, bi to pomenilo, da smo namesto v kapitalizem vstopili v najčistejši komunizem, ko imajo vsi vse in kolikor vsak res potrebuje. A leta od 1990 dalje so pokazala, da tudi kapitalizem žre lastne otroke, kot je to počel kao komunizem, ki ga niti povohali še nismo. Počasi smo ali pa še bomo spoznali in občutili, da je katerakoli pravica lahko močno opevana, ne pa tudi uporabljena. Razen, če si jo lahko plačaš...

Nostalgija za socializmom, Titom, nekdanjo Jugo, itd. je tako podobna vzdihovanju po prvi ljubezni. Ki se po pravilu nikoli ne more vrniti. Tista oseba, ki smo jo takrat ljubili, je namreč danes povsem drug človek, ki težko, da bi ga sploh spoznali. Isto je s socializmom. Če bi ga s čarobno

palčko uvedli od danes na jutri, bi bil...polom. Z veliko začetnico. Ker, vse se je spremenilo in mi zraven.

Je pa slabo, zelo slabo, da mirno prenašamo in tudi požremo vse, kar nam vržejo na mizo. In nam pri tem zagotavljajo, da je tako povsod in da mora tako biti tudi pri nas. Moja babica, kadar sem se izgovarjal na druge, da bi lahko kaj (tudi neumnega) storil, me je vedno vprašala: "A če bodo oni šli v Savo, boš šel ti tudi?".

Ja, namesto, da kar sami korakamo "v Savo", bi lahko kdaj pomislili tudi s svojo glavo. Če imamo podjetnike, ki s svojimi idejami uspevajo na globalnih trgih, zakaj ne bi imeli tudi politologov, sociologov, psihologov, konec koncev tudi politikov in še cel kup drugih (ki bi pravzaprav to morali delati že kar po defaultu), ki bi nakazovali rešitve, kako kapitalizem, če smo v njem že do grla in še čez, napraviti ljudem kolikor toliko prijazen. Ali je bolje, da rečem tak, da bo vsak lahko v njem živel kot človek. Ne pa kot imetnik bančne kartice, uporabnik Siola ali Simobila, voznik Audiya ali Kie, kupec z Mercatorjevimi pikami ali Tuševimi kvadratkami... katerega osebni dohodek tako rekoč v naprej razporejajo prav ti velikodušni trgovci. In še zdaleč ne človek sam, kot nas uspavane hočejo tolažiti. Torej prav tisti človek, ki je cel mesec hodil v službo, ki naj bi po zakonu trajala 42 ur, dejansko pa mora oddelati bistveno več, da ne pade v nemilost pri delodajalcu. Ki pa je seveda na drugi strani, kot smo mi sami. On je pač člen verige, ki nam daje bonuse in popuste. In več kot bo bonusov in popustov, manj bo plače...

Sindikati in vse tiste kao leve stranke, ki klečeplazno čakajo na drobtine, ki bodo padle z mize, na kateri si pogače režejo najprej kapital, potem pa še z njim v spregi politika, pa naj pomislijo, da so njihove sedanje oblike delovanja preživete, neučinkovite, predvsem pa zgrešene. Tuliti z volkovi in pri tem upati, da volkovi zares ne bodo snedli ovac, kot obljublajo? Dajte no! Zbudite se vendar!

NE »HUSTON, IMAMO TEŽAVE«,

PAČ PA »NOVA, IMAMO ŽEJNE!«

ali H₂O v USTAVO

PRAVICA DO VODE MORA V USTAVO! SE SPLOH ZAVEDAMO, V KAKO NOREM ČASU ŽIVIMO? TISTO, KAR BI NAJ BILO POVSEM ČLOVEŠKO SAMOUMEVNO, BOMO ZDAJ BRANILI Z USTAVO? KAR JE MALO VEČJA IN BOLJŠA VAROVALKA, KOT PA JE VAROVALKA NA REVOLVERJU. KI JO ODPREŠ IN STRELJAŠ. KOT TUDI LAHKO SPREMENIŠ USTAVO IN ZAPREŠ VODO. NO, NE VSEM IN VSAKOMUR, PAČ PA TISTIM, KI NE SEŽEJO DOVOLJ GLOBOKO V TOŠELJ.

Pol stoletja nazaj smo v šoli zbirali denar za lačne in žejne otroke v Afriki. Vsem je bilo nekako jasno, kaj je lakota, le redkim pa se je svitalo, zakaj je v Afriki tudi žeja. Ne imeti vode se je zdelo nekaj, kar je spadalo na Luno. Ker so nas pač učili, da tam vode ni. A Afrika...??? Vajeni doma odpreti pipo, hoditi mimo potoka, se voziti z vlakom nekaj deset

kilometer ob reki, ki je včasih celo poplavljala, a da tam pa ni vode? Tumač za mlade možgančke, pa čeprav so nam pokazali fotke kot okostnjak shiranih vrstnikov. A smo se na to, tudi zaradi TV, ki je prišla nekaj let kasneje, podobno kot voda v vsak dom, teh lačnih in žejnih navadili in bolj ali manj pridno vsako leto zbirali fičnike zanje. In zrasli in pozabili, da je lahko tudi voda problem.

Tako se tudi danes mnogim zdi, da je to nepotrebno. Ker še vedno vidimo le potoke, reke in ker iz pipe še vedno priteče voda, kadar se nam je poželi in kolikor se nam je poželi, cena zanjo pa je – v primerjavi z drugimi »naravnimi« dobrinami – nizka in vsem dostopna.

A kot so nas imeli v jaslih z vsem dostopnim in kao brezplačnim zdravstvom in šolstvom, ki so ju mic po mic, ker da bo potem boljše, nadomeščali s plačljivim, delno plačljivim, subvencioniranim in še kaj zdravstvom in šolstvom, tako se »na vodo« zdaj lepi etike z vse večjimi stroški zanjo, govori se o H2O apokalipsi, ko naj bi voda preprosto presahnila, kar zmanjkalo naj bi jo, govori se o onesnaženosti vode, ki naj bi jo že kmalu morali ne le filtrirati, pač pa celo kemično obdelati, da bi bila sploh še pitna in... Še veliko se govori, piše in »natolcuje«, a če pogledamo poblize, gre v večini primerov za ceno. Višjo ceno.

In z višjo ceno in profiti smo blizu tudi bolj jasnemu odgovoru, zakaj bi vodo kot pravico vpisovali v ustavo. Ker je Bog Kapital zastrigel z ušesi in v roke vzel svoj kalkulator. Izračunal je, da prav ničesar človek ne rabi in tudi ne porabi toliko, kot prav vode. In da on od tega ne bi imel nič?

O Nestle in drugih velikanih prehranske industrije smo do sedaj razmišljali prizanesljivo, celo s simpatijami, ker pač skrbijo, da je v omari ali hladilniku vedno kakšen njihov izdelek, ki nas potolaži, pa naj bo to majoneza, sladkarija ali kava. Zdaj pa kar naenkrat ta dobri, sladki Nestle hoče našo vodo? Ne me basat?! Zakaj le? Pa kaj bo z njo? Vem, naivno vprašanje, kot tisto, zakaj je afriška deca žejna.

Ko so nam ob afriški deci, ki umira od žeje pojasnili, da je tam Sahara, kjer je sam pesek in niti kapljice vode, se mi ni sanjalo, da se lahko ta ista Sahara s pomočjo človeškega uma, sploh pa človeške pohlepnosti, tako hitro in intenzivno širi, da lahko preplavi cel svet. Pa ne s peskom. Z žejo.

Zapis v ustavi torej da, a kot poseben člen, ki bo zagotavljal, da je ta pravica neodtujljiva, trajna in da te pravice brez referendumu s plebiscitarno večino ni moč spremeniti. Pa ne mi zdaj s praviškimi fintami, da se to ne da... Vse se da, če se hoče! Če smo lahko brez problemov našli luknje v zakonih, da smo vračali premoženje tistim, ki do njega niso bili upravičeni, če so se z Jazbinškovim zakonom nekateri lahko »okoristili« tudi s tremi ali več »olastninjenimi« stanovanji, če smo lahko mirno »izbrisali« nekaj deset tisoč ljudi, če smo dobri za pokrivanje bančnih lukenj, če nas žejne vodijo preko vode...

Ja, žejne preko vode. To je to. Pa še plačali naj bi za to. Upam, da bodo mali vesoljčki, Serjožka, Gillespi in Čabunabunga, vsaj tako sočutni, kot sem bil jaz, ko sem namesto karte za kino, ko je igral Vinetou 2, dal pet bank za enega lačnega in žejnega zamorčka, kot smo tedaj govorili. Ker, če ne bomo mogli pomagati drug drugemu na tem planetu, nas bodo mogoče le reševali mali, zeleni.

Torej nič več, »Huston, imamo težave«, pač pa »Nova, imamo žejne!«

OD CADILLACA DO BURKE

DVA DNI NAZAJ SEM SE, SILOM PRILIKE SICER, PO DOLGEM ČASU SPREHODIL PO MOJEM ROJSTNEM MESTU, PO TRBOVLJAH. VELIKO SE JE SPREMEMILO, VELIKO JE NOVEGA, NA TRENUTKE ZA KOGA, KI TAKO KOT JAZ DALJ ČASA NI BIL PO TRBOVLJAH, TUDI NEPREPOZNAVNEGA, A... TO JE MOJ DRAGI MI ROJSTNI KRAJ ! VSE MU JE OPROŠČENO 😊

In dan sploh bi ne bil nič kaj posebnega, če ne bi pri Zdravstvenem domu srečal tri ženske, muslimanke, v katere so vsi zijali in ki so bile povsem v črnem in popolnoma zakrite, le pri očeh so imele narejene odprtine za gledanje. Ljudje, ki so jih srečevali, so jih gledali kot 33 svetovno čudo - z odprtimi usti in očmi 😊

Po svetu sem takšnih oprav srečal nič koliko, a ko sem zgledal te ženske sredi Trbovelj, sem se vprašal le to, kako bi bilo, če bi se v podobni opravi na istem mestu pojavile pred 40, 30 ali 20 leti. Čeprav se mi nekaj sanja, da sem pred 20 nekaj podobnega v Trbovljah tudi že videl. Sem se pa ob tem srečanju spomnil na nekaj "prelomnih, a obrobni dogodkov", ki so v preteklosti pustili vtis name in verjetno še na koga :

- rojak Cestnik, žlahta znane Trboveljske mizarske družine, se je dal iz ZDA za časa dopusta doma pripeljati Cadillac, moder, dolg vsaj 10 m in z električno pomično streho. Kot v filmu, vam povem. Otroci smo laufali za njim od Doma Svobode do Delavskega doma, on pa zanalašč ni vozil hitreje kot kakšnih 15-20km/h, da smo ga lahko dohajali. In namesto kakšnega filmskega zvezdnika iz koncev 60-tih let, recimo Kirk Duglasa, je v njem sedel naš rojak in nam mahal kot Tito, ko se je ta še vozil po Jugi (tudi cigaro je imel Cestnik...:)) ; kaj vse se je takrat pletlo po naših glavah, ne ve nihče :) In, ja, gledali smo ga kot 33 svetovno čudo !

- Moja stara mama je bila srednje "zavedna" vernica. To pomeni, da je hodila ob nedeljah h maši, odmolila svoje, vrgla v puščico pet bank (petdeset takratnih dinarjev) in mirna bosna. Zato me je močno presenetila, ko sem jo enkrat fehtal, da mi nekaj prispeva za sobotni večer. Šel naj bi prvič v disko. Brata Pibernik, ob pomoči nekaj domačih privržencev rocka in popa, so namreč v Galeriji DDT odprli "podružnico" Blejskega Disca bratov Pibernik. Kjer se razen Bitlsov in Stonsov pa še kakšenga štiklca CCR niti ni dalo kaj več slišati... In star' mama je rekla odločen NE! Je fajmošter rekel, da je to eno samo pohujšanje! je obrazložila svoj ne. Isti fajmošter je potem leta 1987 pristal, da bi sodeloval na okrogli mizi "Možnosti in dileme večstrankarskega sistema", a mize nismo postavili, ker so bili takratni politični akterji (ZK, SZDL in ZSMS) v Trbovljah enotnega, kakšnega pa, mnenja, da se to ne spodobi. Kako se percepcije spreminjajo, kaj ne? In kako naj potem upamo ali celo trdim, da je lahko nekaj konstantna avantgarda? ☺

- Še pred discom, ali vsaj enkrat takrat, so se Trbovljam zgodile minice. Mini krila, ki so si jih najprej nadele punce tja do dvajset let. In bile popljuvanje. Tudi tako, da so jih ožigosali za kurbe. Kdo? Vsi povprek, najbolj pa tisti, ki so se ob pogledu na kratka krila najbolj slinili :) . Ko so potem počasi krila lezla navzgor tudi tistim med 20 in 30, kasneje pa tudi nad 30, je minica postala - zakon. Do Belih vran, ki so zapele Mini-Maxi in so si spet punce z najlepšimi nogami in postavami prve podaljšale

krila. Ja, prav ste uganili, nad njimi so se zgražali isti, kot prej nad minicami.

- Podobne štorije, če ne še hujše, so bili z beatles frizurami. Verjeli ali ne, kar nekaj kolegov je za kak mesec ali več spremenilo svojo frizuro iz bitlske v Kojakovo. Pa ne po lastni želji, pač pa so jih na balin pobrili kar očetje ali pa frizerji, ob katerih so stali nasršeni fotri.

In danes smo tam, kjer smo. Po Trbovljah hodijo zakrite muslimanke v burkah, nad katerimi se zgražajo, čudijo in križajo tisti, ki so v 60-tih laufali za Cestnikovim kadilakom, hodili v 70 in 80-tih v disco klube, nosile ali občudovali mini krila, si puščali dolge lase ali Clint Eastwoodovske zalisce... Skratka, pozabili so, da je lahko kdo tudi drugačen, kot so nekdaj hoteli biti drugačni tudi sami.

Bog ve, kaj bo na vse skupaj dejal moj prapravnuk, ko se bo kot jaz sprehodil po mestu naših korenin. "Mat'r, so bili prfuknjeni..." ali pa kaj podobnega. In res smo.

OKTROIRANA NEOLIBERALNA DEMOKRACIJA (KAPITALA)

NI SMISEL DANAŠNJE DEMOKRACIJE TO, DA LAHKO PAMETEN PREDLOG DESETIH AKADEMIKOV PREGLASUJE DESET ANALFABETOV, PAČ PA TO, DA LAHKO PEŠČICA OSEB DOSEŽE RAVNO NASPROTNO OD TISTEGA, KAR HOČE VEČINA.

In ta večina so tudi vsi tisti ljudje, ki s(m)o 23.dec 1990 na plebiscitu z ogromno večino glasovali ZA samostojno Slovenijo. Bi, sodeč po anketah danes, ti isti ljudje glasovali drugače? Če bi, le zakaj?

Plebiscitarna večina je dejansko bila ZA samostojnost. Poln kufer smo imeli Beograda, pa JLA, pa Markoviča, pa nerazvite, pa spominov na parnepar, švercanje kave, na Milko in Branka, na... Vse. Ošpice smo dobivali že če smo zagrizli v škrince* Soko Štark ali če smo morali do Münchna z Orient Expresom.

Pa je bila takrat, v tisti neskončni osamosvojitveni evforiji, velika večina ljudi tudi za korenito spremembo družbenega sistema? Sistema, v katerem so ti isti volivci v povprečju živeli 35-40 let ali celo več? Mislim, da ne. Sicer tega vprašanja ljudstvu nihče nikdar niti postavil ni. Vsaj ne direktno, z referendumom. Če bi bil po plebiscitu še referendum na temo spremembe družbenega sistema, sem prepričan, da bi šlo sila na tesno. Tudi zaradi demografskih značilnosti volilnega telesa, predvsem starosti volilnega telesa, in njegove navajenosti na ugodnosti, ja, tudi solidarnost socializma. A, na drugi strani, tudi mamljivih obetov kapitalizma. Sploh pri volivcih, ki so bili stari manj kot 40 let in tako rekoč v svojem najboljšem življenjskem ciklusu, in prepričani, da bodo (kapitalističnega) Boga za jajca zgrabili že takoj drugo jutro.

Nov družbeni sistem smo tako dobili z Ustavo in raznimi Ustavnimi zakoni. Ki pa jih ni sprejemalo ljudstvo, ampak parlament. Da bi ne bilo kaj narobe, je parlament to moral storiti z absolutno večino. Kar seveda ni bil kak resen problem, vsaj v začetku in do srede 90-tih ne. Nova ustavna in s tem družbena ureditev je v "uteho" dvomljivcem v ustavo zapisala tudi nekaj navez, s katerimi naj bi obdržali stik s prejšnjo ureditvijo, predvsem tiste določbe v ustavi, ki so se dotikale sociale. Od tam dalje pa se je s temi določili delalo kot svinja z mehcom.

Vsaka oblast, vsaka vlada, je imela svoje razloge in tudi izgovore, da je pravice "mehčala", v smislu manj je več, dolžnosti pa jačala z železo-betonom, v smislu več je manj. Redke vlade so vsaj poskušale pri tem loviti ravnovesje med enim in drugim.

Čeprav se o lobijih, mrežah in omrežjih, stricah iz ozadja in podobnih terminoloških teorijah zarote bolj glasno in tudi javno govori še le zadnjih deset let, pa so lobiji v vseh pojavnih oblikah delovali že prej, celo pred osamosvojitvijo. In kako to, da smo to dopustili? Sila enostavno. Ker to je smisel dandanašnjega tipa zahodne demokracije. Da ljudstvo potrdi eno od opcij, ki jim jo je ponudi določen krog ljudi. Pa naj gre za

posameznika, ko volimo predsednika, za stranko, ko volimo v parlament, itd. Torej je prvi krog pekla odprt že v teh, na videz sila demokratičnih izbirah. Ker, brez neke institucionalne in seveda še kako pomembne materialno-finančne podpore, danes nekih volitev ne more dobiti nihče. Ko kandidata za predsednika države podpre neka določena skupina javnih oseb, je to lobi. Lahko tudi mreža. Ki ima iste interese kot predsednik in lahko nanj računa. Ko neka politična stranka dobi določeno število glasovna volitvah, za to niso največ storili le volivci, ki so se zanj izrekli, ji dali glas, ampak tisti, ki so prispevali za strankarsko kampanjo, da je stranka lahko volivce sploh nagovorila in jih povabila na brezplačen golaž ob spremljavi harmonike. In prispevki za kampanje, čeprav naj bi bili prostovoljni, torej neke vrste dar, to nikakor niso. Ta "sponzorstva" kampanj se še kako plačujejo. Če ne prej, ko se sprejemajo določni zakoni, ki bodo vplivali tudi na delo, ali še bolje, na dobiček donatorja-sponsorja. In če bo ta zadovoljen, bo naslednjič stranki spet kaj primaknil, da njen predvolilni golaž ne po neslan in da bo ob bogatem golažu potencialnim volivcem ponudila še kozarec cvička. Ja, ko smo enkrat tam, da se sprejemajo posamezni zakoni, imajo možnost vpliva na vsebine zakona v prvi vrsti ozko zainteresirane "javnosti", čisto na koncu ali pa sploh ne, pa ljudstvo samo.

Če vzamemo primer delovnopravno zakonodajo, ki govori na primer tudi o tem, kdaj in v koliki meri je dopusten prekariat, bomo hitro spoznali, da je zakonodajalec v prvi vrsti prisluhnil delodajalcem, potem izvršilni oblasti (davki, nadzor, ipd.), javni upravi (Zavod za zaposlovanje, ipd.), šele čisto na koncu pa tistim, katerim ti zakonski normativi dejansko krojijo življenje. Maja in Jonas, diplomanta fakultet, brez delovne dobe, brez opravljenega strokovnega izpita ali pripravništva nista bila vprašana če se strinjata s tem, da ju delodajalec "vzame" le v primeru, da pristaneta na prekarno delo. Tudi staršev teh mladih ne, ki morajo v nedogled podaljševati dovoljenje za obratovanje hotelov "Mama" in jima žepnino dajati tudi ko sta že v letih, ki jih imenujejo najboljša Kristusova leta... Pa je prekariat le eno od področij, kjer nas žejne vodijo

čez vodo in nam zatrjujejo, da je vse po zakonih in ustavi. Kdo ima največ od mehčanja okoljske zakonodaje? Onesnaževalci. Kdo ima največ od nesposobne davkarije, ki davi male dolžnike, izogiba pa se milijonskim dolžnikom? Lopovi, ki zares kradejo in ne mali podjetniki, ki niso zaradi težav kakšen mesec poravnati vsako zapadlo obveznost do DURS-a točno na uro zapadlosti, pa jim ta še v isti uri blokira TRR (kar jih stane tudi še dodatnih 100,00eur). Kdo ima korist od pokrivanja bančne luknje? Banke. Francelj in Micka Živameja, ki na XXL banko vsak mesec dobivata pokojnino in minimalno plačo, pa bosta skupaj z milijon in nekaj drugih lepo pokrila vse, kar je peščica sfižila. Kdo ima koristi od vrst v zdravstvu? Mnogi, le bolniki ne, ki pridno polnijo zdravstveno blagajno, zadnje leta pa ustvarjajo še dobičke privatnim ambulantam in koncesionarjem, ker v javnem zdravstvu ne pridejo na vrsto. Vse bo to narod pozlatil, si mislijo te interesne sfere in še bolj pritisnejo na tiste, ki sprejemajo vse bolj neživiljenjske zakone. O TPPI, EU, NATU in podobnem pa državljani niti razmišljati ne smemo, čeprav imamo take svoboščine, kot menda še nikoli doslej....

Če so nam sedanji sistem podtaknili kot kukavičje jajce, ki so ga zakamufilirali v osamosvojitve, in tega nismo niti opazili, bi bil zdaj pa zares že čas, da se vprašamo, zakaj se nam dogajajo takšne anomalije, na katere nimamo prav nobenega vpliva. Ker, vse je po zakonu, nam pojasnijo. Pa je res? In po čigavih zakonih? Če grem pri svojih ugotovitvah nazadnje tudi malce predaleč, lahko rečem le to, da je bila večini današnja demokracija in z njo družbeni sistem, enostavno oktroirana, torej vsiljena. Mic po mic. Najprej z ustavo in njenimi spremembami (ala fiskalno pravilo, ipd.) pa zakon za zakonom, še popravek zakona in amandma k zakonu, pa črtanje česa v zakonu... Današnji sistem si je namreč večina v 90-tih zares predstavljala kot "drugo Švico", ki jo je obljubljal Peterle, ko je iz svojega kabineta odnašal Titovo sliko, kot simbol nekdanjega sistema. In ljudje so s tem povezano pričakovali le dvig osebnega standarda. Saj veste, namesto Yuga - Toyota ali vsaj novi Golf. Ni pa si ta velika večina zamišljala, da bo kdo med njimi

danes namesto v Mercatorja hodil na Rdeči križ, namesto na delo na borzo dela, namesto na počitnice v nekdanji sindikalni dom pa v javno kuhinjo.

Bratje le k soncu, svobodi...se je pelo nekdanj, prej, preden so nam kot največjo svoboščino prodali dejstvo, da na volitvah lahko svobodno izbiramo izbrance, ki so jih za nas na žalost izbrali in določili drugi. Tako se je pelo preden smo lahko o skoraj vseh zadevah javno spregovorili tudi do te mere, da so omrežja polna sovraštva in mržnje, nad katero se oplajajo spet izbrani izbranci, s katerimi služijo elite v ozadju. Ne moremo in ne smemo pa javno odločati celo o najpomembnejših zadevah, od katerih je odvisno tudi preživetje marsikaterega posameznika. A kaj danes šteje eno človeško življenje in njegove tegobe, če to primerjamo z dobičkom, ki je postalo edino merilo. Pa naj gre za dobiček podjetja, posameznika ali nematerializirani dobiček določenih interesnih skupin. Torej, res ni smisel današnje demokracije to, da lahko pameten predlog desetih akademikov preglasuje deset analfabetov, pač pa to, da lahko peščica oseb doseže ravno nasprotno od tistega, kar hoče večina. Ja, nekaj je hudo narobe z demokracijo v tej naši vse manj demokratični plemenski skupnosti na vse bolj senčni strani Alp.

* škrince - napolitanke (zasavsko-trboveljski leksikon) ☺

PETINDVAJSET LET

JUBILEJI SE PRAZNUJEJO, MAR NE?

NATANKO SE SPOMNIM, KJE SEM BIL TISTEGA LEPEGA DNE PRED PETINDVAJSETIMI LETI. TEŽKO PA BI REKEL, KJE SEM (SMO) DANES.

Včasih imam občutek, kot da sem v eni taki risanki. V tisti, ko gre glavni junak na občino in hoče spremeniti ime in priimek. Ko ga vprašajo zakaj, pravi, da zato, ker je na cesti našel dvesto vizitk in bi bilo škoda, da se jih ne porabi.

Tudi Slovenija je videti, kot da je šla v neke spremembe bolj kot ne zato, da bi lahko svojemu imenu dodala nekaj krancjlarij, ki jih imajo tudi drugi, nekaj visoko »zvenečih« pridevnikov. Ampak res le visoko zvenečih.

Demokratična, recimo. Mi lahko kdo pove, v čem se današnja demokracija razlikuje od t.i. »partijske diktature«? V volitvah? Malo morgen. Kot se za različne funkcije danes ljudje sami mečejo na zobe, so

se tudi pred 25 leti. Grebatorstvo ne pozna meja, kaj šele politične sisteme. Če danes vsakega kandidata preden ga nalimajo na plakat požegna stranka, ga je tudi pred 25 leti morala požegnati ZK, SZDL ali ZSMS. Če se gresta danes v parlamentu besedno vojno Gorenak in Han, kdo pravi, da pred 25 leti Matevž Krivic ni uprl prsta, in to javno, v ZK? No, je razlika. Danes gresta po besednem fajtu pred TV kamerami v parlamentu Gorenak in Han na pir v menzo, Krivic pa je moral sam na trolo in domov.

Aja, pa samostojna je Slovenija! Mar res? V čem? Katere zakone moramo sprejeti, nam v 90% narekujejo v Bruslju. Če tam gori koga pritisne s*at, pokliče v Ljubljano in že jih vsaj pet leti na WC, drugi dan pa imamo o tem že zakon. Ker – mi znamo! Zunanja politika? Če smo včasih mislili, da se Dimitrija nikoli ne bomo znebili, se naše more uresničujejo ob Korlovanjih. Prvi je imel vsaj nekaj pojma o diplomaciji, Karel pa stresa bistrumne nesmisle in pač kima, kar reče Bruselj in vsake toliko še Zahodno krilo Bele hiše. Vojska? Bosi, še malo pa bodo goli, komando jim drži NATO, ki mu poveljuje Pentagon. Kjer je študiral vojak poet, je* i ga. Monetarna politika? Šta za svinja šta je dinja. Še naša centralna banka ne ve točno kaj dela, če bi, ne bi že pešnajstič dokapitalizirali banke, da jih potem prodamo za približno 3 % tistega, kar so bile vredne in kolikor se je vanje vložilo. Imamo določene meje? Vemo kje se Slovenija začne in kje konča? Mislim, da za časa moje generacije tega filma še ne bomo videli. Pa saj tudi Krpan ni vedel.

Pravna država? Pravo je pri nas kot čikgumi. Vsak ga lahko raztegne in nategne kot se mu zdi. Seveda tisti, ki si žvečilni sploh lahko kupi. Vse ostalo je videti kot farsa, kot abotna komedija, v kateri veš, da bo vse narobe, kar bo kdo storil, pa se vseeno režiš. Ker si prepričan, da se tebi kaj podobnega seveda ne bo zgodilo. Pa se res ne bo?

Socialna država? In to celo skandinavskega tipa, kot se je sanjalo v 90-tih? Če je tik pred koncem prejšnjega tisočletja Hillary R. Clinton laufala

po UKC in hitela s kopiranjem našega zdravstvenega sistema, smo rabili samo dve »močni« vladni, da sta sistem skoraj do temeljev zrušili. Šolstvo? Še malo, pa bo tisto o brezplačnem šolstvu le še epitafora. Ja, napis na grobu, kjer bo pisalo, da smo nekoč, tudi preden so fakse polili s špageti po Bolonjsko, imeli odlično šolstvo, ki je produciralo odlične kadre. Zdaj nam tisto bore malo dobrih kadrov, kar jih še pride ven, le še pomaha preden se vkrca na letalo in odfrči. Dobesedno.

Privatna lastnina. Ja, zdaj smo pa tam. Lakomnost je tista človekova lastnost, ki je skozi zgodovino napravila človeštvu največ gorja. In pri nas smo tej lakomnosti na stežaj odprli vrata in jo celo vabili, naj pride. Naj bo ta lakomnost čim bolj lakomna. Ker da to pomeni napredek. In zdaj imamo napredek. Par sto tisoč folka na robu ali pa že v revščini, nekaj čez sto tisoč brezposelnih, seveda po Bruseljskem ključu. Če bi uporabljali ključ, ki je veljal leta 1991, ko smo imeli »rekordno« brezposelnost, bi ta danes štela vsaj četrto milijona. Pa nikome ništa, važno je, da se privatizira, da se grabi in pleni. Ko je *e narod in njegove sanje, a ne?

Uresničitev tisočletnih sanj? Ne me basat. Kot je napisala že Vesna V. Godina, pred tisoč leti nihče na tem prostoru ni vedel, da je Slovenec, kaj šele, da bi sanjal o samostojni Sloveniji. Še partizani so bili redki, ki so sploh pomislili na popolnoma samostojno državo, pa so se zanjo fajtali na vsaj treh koncih več kot štiri leta. Komandant Stane, pa take. Jok, brate, odpade. Takrat so bile sanje avtonomija. Samostojnost je prišla v naše sanje šele z Golfom druge generacije, ko v Vogošči nisi čakal nanj le teden dni, pač pa do pol leta. In smo rekli, vi pa ne boste zje*ali naših sanj. O Golfu. Najprej o golfu, šele potem o samostojni Sloveniji. Skratka, dolgost življenja naše Slovenije je kratka, bi rekle prosto po Francetu...

Pravzaprav lahko mirno ugotovim, da nimam kaj veliko praznovati to petindvajset letnico. Medtem, ko pred nakupovalnim centrom najdem

znanca, ki klošari, pa je drugače odličen šlosar, medtem, ko zbiramo plastične štoplce, pa obleke in hrano za lačne otroke, medtem, ko nas utesnijo z bodečo žico, medtem, ko zavračamo begunce, češ da so teroristi - statistično je na 100.000 beguncev 1 terorist – medtem, ko ljudi deložirajo za dolg, primerljiv s polnim tankom bencina v avtomobilu kakšnega ministra, medtem, ko naš vrhovni poveljnik kosi travo, menjuje gume, dela v mesnici in se dere »to mi deli, miška«, medtem, ko en tip brez novcev pokupi pol slovenskih cajteng in jih uspe v rekordnem času spraviti na kant, medtem, ko ena politika proglasi za kriminalce pesnika, slovenista in zelenega aktivista, medtem, ko so gigante ala SCT, Primorje, Mura, itd. dobesedno oropali in jih spravili na beraško palico, medtem, ko TEŠ 6 v resnici postaja zlata jama, medtem, ko bi drugi tir že zdavnaj zgradila ena sama mladinska delovna brigada, medtem, ko eni morajo preživeti z 250 evri, drugi pa ne »sfolgajo« s tremi jurji, medtem, ko so pred 25 leti jezno bentili, ko se je na kakšnih vratih v Beogradu pokazala kakšna naša delegacija, medtem, ko....

Medtem so nam ukradli vse. Samostojnost. Sanje. Pravno in socialno državo. In potem naj praznujem? Ne. Ne bom.

Naj se jim zaleti v grlu, ta obletnica. In naj jih v grlu tako dolgo tišči, da bodo spoznali kako je malemu človečku, ki rinta iz meseca v mesec, zraven pa ves čas posluša Janše, Pahorje, Jankoviče, Cerarje in ostalo kompanijo, kako dobro nam gre, kako vsak dan v vsakem pogledu napredujemo.

Pa res napredujemo, ja. Če smo zdaj neke vrste kolonija z avtonomijo, ne bo dolgo čas, ko bomo napredovali do popolne kolonije. In jaz ne bom več Roman. Bom Kunta Kinte ali pa kaj podobnega.

Pa srečno, Slovenija...

POBUDE ZA UKINITEV PLAČILA PRISPEVKA PROGRAMOV RTV SLOVENIJA – ALI KAKO VRAG ŠALO JEMLJE

PUSTIMO OB STRANI DEJSTVO, DA IMA NEKA POLITIČNA OPCIJA DEJANSKO V ROKAH SVOJ MEDIJ (KI MU NE GRE NAJBOLJE), PUSTIMO OB STRANI TUDI REALNOST, DA NOBENA POLITIKA NI ZADOVOLJNA Z NOBENIM MEDIJEM, VČASIH NITI Z LASTNIM NE.

Včerajšnji poziv Podmladka SDS

Poglejmo zadevo drugače, recimo temu - s podnapisi. Podmladek SDS je namreč včeraj javno oznanil, da bodo začeli z zbiranjem podpisov, torej s kampanjo, ki bi se uknilo obvezno plačilo t.i. RTV prispevka. Kar sam razumem bolj kot kampanjo, ki bi za posledico lahko imela tudi (vsaj postopno) ukinitve javnega zavoda RTV SLO kot takega.

Ne bom na dolgo in široko o tem, zakaj takšen javni servis sploh potrebujemo in kako je to urejeno drugje po EU. Poskusil se bom osredotočiti na tisto, na čemer "jahajo" predlagatelji in del javnosti. Na obveznem plačevanju prispevka. In podmeni, da z ukinitvijo potem gledalci ne bi plačevali ničesar. Kot ne plačujejo(mo) za POP TV, A Kanal, Planet TV, TV 3, NovaTV24, itd.?

Malo morgen. Noben medij ni zastoj in televizije še najmanj.

T.i. komercialne TV plačujemo dosti več, kot pa znaša prispevek za RTV SLO, a je to plačilo skrito in zapakirano v ceni prav vsakega izdelka, ki ga kupimo. Zato ne bi smelo biti edino, kar vas pri komercialnih TV živcira to, da vam program, prav ko je najbolj zanimivo, ponavadi na 15 min za 5 min, prekinejo z EPP blokom. Povprečno se za oglaševanje nameni tudi tam do 30% cene izdelka, odvisno od panoge in izdelka, vsekakor pa je delež višji, ko gre za nove izdelke, ki se še uvajajo in jih je treba potrošnikom še "vsiliti" in jim pod kožo vbrizgati virus, da brez njih ne bodo preživeli. Če poenostavim in čisto "od oka" izračunam, vsak povprečen državljan, pazi, državljan, ne gospodinjstvo, pri nakupu kile mesa, ki stane cca 6 eur, plača vsaj 0,10 eur za oglaševanje. Pri nakupu kozmetike, čistil in izdelkov osebne nege pa dosti več. Največ, čeprav na prvi pogled ni videti, pa se plačuje oglaševanje storitev. Od mobilnih operaterjev do zavarovalnic, ki oglašujejo najboljše pogoje. Ki jih seveda močno preplačamo. Poseben segment so zdravila in vse, kar je povezano z zdravjem. Če kupite Aspirin, ste poleg tablet plačali še zastopnika Bayerja, lekarnarja, oglaševalsko agencijo, ki Bayer zastopa, pa POP TV, A Kanal, Delo, Dnevnik in še koga, verjetno tudi NovaTV24 ☺ .

In ko seštejemo vse skupaj, od mleka iz Zelene doline ali tistega iz Ljubljanskih mlekarn, pa Spare in Mercatorje pa Tuše in dodamo še vložke Allways, potem si bomo hitro na jasnem, da nam komercialne TV, poleg živcev, požrejo še dosti več eurov, kot pa znaša zloglasni RTV prispevek.

Res je, noben program ne bo zadovoljil vseh, nikoli z njim ne bomo zadovoljni vsi, vedno bi kdo še česa veliko več in tudi česa manj, celo nič. A zato so programski sveti, pa uredništva in redakcije. Da zagotovijo uravnoteženost programskih vsebin. Da lahko na nacionalnih programih vidimo in slišimo tako moderno, klasično in domačo glasbo, da poleg vsem všečnih nadaljevanj gledamo tudi zares kvalitetne filme, med njimi tudi veliko domačih, ki jih velik delež posname tudi RTV SLO sama. Kaj bodo potem gledali naši otroci. Recimo med počitnicami? Big Brother namesto kvalitetnih risank in otroških oddaj kot so Male sive celice? A ni dobro, da točno vemo, da bomo poletne Olimpijske igre gledali in poslušali v živo, s kvalitetnimi komentarji in informacijami iz prve roke prav na RTV SLO. Ne pa da bomo posamezno športno panogo iskali na različnih TV programih ali celo na tujih TV? Da bomo v dnevnih poročilih slišali tudi kaj se dogaja v Spodnjem Kašlju, in ne le tega, kaj se dogaja v Ljubljani in kako je bil(a) oblečen(a) Tainta včeraj zvečer, ko je bil zaključek velikega Big Brotherja. Nenazadnje, bi potem, ko bi se RTV SLO zaradi financiranja začela sesuvati, ukinili prenose nedeljskih maš? Ali bi jih predvajal A Kanal, plačala pa RKC ali celo Vatikan? 😊 Kdo bi potem vsak dan na 3 prog TV SLO predvajal neverending stori iz našega *Hrama zdrave pameti*, iz parlamenta, kjer se tako radi kažejo in javnosti govorijo prav ti, ki nas zdaj pozivajo, da naj prispevamo svoj podpis in ukinemo prispevek RTV SLO? Ker, kot pri vsem drugem, nas tudi pri tem prepričujejo, da če ne bo RTV SLO, bo pač kdo drug. Bo, a le za tisto, kar bo prinašalo profit, za tisto, kar naj bi bilo dobrobit vseh, se ne bo zmenil nihče več.

Protest novinarjev na zadnji seji Programskega sveta RTV SLO

Da poziv in začetek te široke kampanje sovpada tudi s pozivi stranke SDS, da se posamezne novinarje RTV SLO in njihovo delo "obravnava" tako na Programskem svetu RTV SLO, kot na Odboru za kulturo RS pa še na kakšni izredni seji Državnega zbora, verjetno ni naključje. Kar je obsodil in kot hud pritisk označil tudi že Svet Evrope.

Če torej potegnemo črto. Nič ni naključno. Politika, vsaj del, ki se je izpostavil sam, je z RTV SLO nezadovoljna. Pa ne s programom kot takim, pač pa s tem, da do njih, do stranke in njenih vidnih članov, ta medij ni vedno in za vsako ceno "prijazen". Da o njih javno pove tudi tisto, kar bi politiki javnosti raje zamolčali. Nas, plačnike prispevka, pa so našli za paravan, za Potemkinovo vas svojih lastnih želja, frustracij in nesposobnosti, tudi nepoštenosti.

Ne vem, kako razmišljate vi, a sam bi se počutil sila neboljen in nesrečen, če bi moral skoraj obvezen ogled npr. Odmevov zamenjati z rumeno info oddajo Svet, komentar A.Stareta pri smučarskih skokih za dolgovezenje in jecljanje nekoga tretjega, oddajo Globus za POP IN in Kastelica "v živo" iz Londona, da mi ta pojasnjuje Brexit, nedeljske Intervjuje s prenosi v živo iz Kmetije, Male sive celice ne dam za noben

Master Chefchef in, konec koncev, se je kdo vprašal, kakšen bi bil naš radijski prostor brez Vala 202, brez oddaj Po željah, Studia ob 17-tih, Radia GA-GA, če naštejemo le nekatere!? Ne, o tem bi razmišljali šele potem, ko jih ne bi bilo več. Tako, kot danes tarnamo za izgubljenimi blagovnimi znakami ELAN, Fructal, Mura, Barcaffè, TAM, itd, bi potem jokali za Marcelom in Studio City ali Miho Šaleharjem in Toplovodarjem...

Pa ostanite še naprej z nami, bi rekel legendarni TV novinar in voditelj TV dnevnika, Janez Čuček.

PORTOROŽ, DVATISOČŠESTNAJST, LALALA, ДВА ГОДА ТЫСЯЧИ ШЕСТНАДЦАТЬ...

AZERBAJDŽANSKI SKLAD POTENCIALNI KUPEC ZNANIH
HOTELOV V PORTOROŽU.

Ko preberem kaj podobnega, se vedno vprašam, kako hudika pa jim je uspelo. Če nam ni... Mislim na to, da nek azerbajdžanski sklad kupuje prestižne turistične objekte v (nekdaj) mondenem jadranskem letovišču. Naši skladi, predvsem paradržavni, prav tako kupujejo. Le da sramežljivo in na dosti bolj "nevarnih" in tudi neprofabilnih trgih. V Bosni naprimer, pa v Srbiji. Kar je z vidika poznavanja udomačenih poslovnih "uzanc" :) na teh trgih priročno, z naložbenega vidika pa...

A zakaj oni, Azerbajdžanci, mi pa ne? So oni toliko bolj pametni? So mnogo bolj sposobni? Imajo Jajca, mi pa klopotce? Nekaj tega tudi. A keč je verjetno drugje. Nemara v tem, da se v takšnih skladih največkrat skriva nezakonito premoženje ali premoženje tajkunov. Kar je, vsaj po naši logiki, skoraj eno in isto. A za njih očitno ni.

Smo potemtakem napravili kardinalno napako, ko smo velike tajkune, ala Zidar&comp. tako neuvidevno zaustavili? In bi danes Korporacija SCT Zidar gradila po vsej JV in JZ Evropi? In, ali bi Jankovič, če ga ne bi fliknili z Mercatorja, z levo roko in desnimi krediti pokupil Todoroviča in Miškovića, prevzel še kakšno Makedonsko, Bolgarsko in Romunsko verižico trgovinic in postal Balkanski ali celo vzhodno-evropski Wal-Mart?

No, niti najmanj me ne moti, če je en tuji sklad lastnik nekih hotelov, če je dober lastnik in z vizijo. Ker, zelo in več kot očitno, sami vizije, sploh v turizmu, nimamo. Imamo odlične turistične produkte, ki pa so kar po pravilu plod dela one-man band ali familijarnih malone start-upov. Največ jih najdemo med gostinci in vinarji pa turističnimi kmetijami, butični družinski hoteli so že redkost. Na drugi strani pa, ko se je treba lotiti česa večjega, kot je kakšna hotelska veriga, po možnosti s hoteli od Prekmurske ravnice do Pirana, ali kot je kakšen tour operater, ki bi enkrat za spremembo vozil tuje turiste k nam in ne le naših v Bangkok, v Luxor ali Zlato Prago. No, takrat pa zmrznemo... Ali pa grozd takšnih malih, lokalnih agencij, ki bi znale skupaj na trgu ponuditi lepote slovenskega podeželja in bi tujim in domačim gostom ponudile eno do sedem dnevne avanture, na katerih bi eni navdušenci nabirali čemaž ali regrad, drugi bi se s splavom ali raftom zapeljali od Litije do Radeč (dokler tam še ni HE), plezali na najvišji raufenk v Evropi, kolesarili pa dejanskih kolesarskih poteh in ne motili prometa s skupinskimi blokadami regionalnih cest (predsvem iz varstvenega vidika), v slabo stoječih hotelih, ki so obstali med socializmom in kapitalizmom klasične hotelske programe nadomestili s hoteli za srednji razred upokojencev iz Zahodne Evrope, ki pridejo v takšne hotele res le enkrat na leto, a za mesec ali dva. In ki za zunajpenzijsko porabo res ne namenijo veliko. A zagotavljajo, ob primerni ceni penzionov, 110% popolnjenost kapacitet in to 356 dni/leto.

Vem, vsak, ki se vsaj malo spozna na gospodarstvo, bo zdaj dvignil obrvi in (me) vprašal: Kje je pa denar za to? V skladih, v bankah, pri potencialnih vlagateljih, tudi tujih, ki bi takoj zaznali bussines oportuniti, kot se reče, če bi ta seveda obstajala. Tako da same naravne danosti, ljudje ali bolje poceni delovna sila, znanje na mikro ravni, geografski položaj, tradicija in še kaj, niso dovolj. Ker, vse se začne pri ideji, viziji in se potem zaustavi pri denarju. Vsaj pri nas.

Če bi namesto Slabih bank in kvazi državnih in mestih ter krajevnih holdingov raje ustanavljali Sklade za razvoj in pospeševanje, v opisanem primeru turizma (seveda z jasno in v naprej določenimi programi in strategijami), bi storili veliko več, kot le to, da turistično infrastrukturo, brez upoštevanja finančne in ostale več desetletne akumulacije, preko paradržavnih institucij razprodajamo po dolgem in počez. In se bodo čez leta naši otroci spraševali, zakaj je tisti stric iz Azerbajdžana bil tako pameten, da je kupil oni hotel, od koder se tako lepo vidi Piranski zaliv.

RDEČA ZVEZDA NA ZASTAVI ALI DOMOBRANSKI OFICIR NA PLAKATU?

NIČ OD TEGA NE SPADA V DANAŠNJI ČAS. OBOJE JE DEL ZGODOVINE. OBUJATI STARE IN PREŽIVETE SISTEME JE PODOBNO, KOT POSKUŠATI ŠE ENKRAT IZGUBITI NEDOLŽNOST. ČASI SE SPREMINJAJO IN MI Z NJIMI.

Leta 1990 smo se na plebiscitu izrekli za samostojnost, na prvih demokratičnih volitvah po tem pa z veliko večino prikimali tistim, ki so obljubljali »drugo Švico«, nam ponujali lastništvo v fabr'kah, velikemu številu državljanov skorajda šenkali stanovanja, in... jim dali mandat za bolj kot ne tiho spremembo sistema. Iz socializma v kapitalizem. Seveda več kot 90% Slovencev/enk pojma ni imelo, kaj bo to zanje pomenilo čez desetletje ali več. Zato danes, vsaj sodeč po anketah, več kot 80% starejših od 40 let meni, da je bilo bolje v prejšnjem sistemu.

A vrnimo e v 90-ta. Slovenski pomladi je sledila čistka takrat že »neprijetnih in nepriljubljenih« institucij, ki so do tedaj zagotavljale

transparentnost in zakonitost. Omenimo samo SDK, kasnejšo APP... Ko se je vse skupaj preneslo na »komercialne banke« je bil vrag spuščen z vajeti.

Kljub vsem otroškim boleznim nove države pa smo tja do leta 2004, ko smo ponosni vstopali v EU, še vseeno dokaj dobro živeli. Pa ne, da bi takrat delali kaj več ali celo bolje, ne, le akumulacija iz »bivšega sistema« je omogočala mirno in lagodno življenje po sistemu, da se bo enkrat še vse lepo uredilo. In to kar samo po sebi. Pa se ni.

Do leta 2004, razen Demosove ponesrečene pomladi poosebljene v Peterletovi vladi, je državo vodila LDS, oz. bolj kot ne dr.Drnovšek. Bil je pameten, pragmatičen, luciden in – poleg M.Kučana – tudi po defaultu leader. Vodja, ki se ni silil, da bi vodil, pa so mu vseeno vsi hoteli slediti. Dokler se nekaj sledilcev ni odločilo, da so kosi pogače zanje premajhni. Njegov pobeg na predsedniško funkcijo tako ni bil čisto »naključen«. Borba za njegovo nasledstvo in... Velika LDS je prvič morala na volitvah 2004 priznati premoč do takrat opozicijske SDS, če odmislimo taktično Drnovškovo potezo, ko se je dal interpelirati in je za 6 mesecev prepustil vlado Bajuku, katerega je iz ozadja seveda vodil in nadziral Janša. Oboje sila slabo in na naslednjih volitvah je LDS spet dobila. A le do 2004, ko se je začel tudi začetek konca nekdanj "vsemogočne" stranke.

Leta 2004 je Ivan Janez Janša kot mandatar okrog sebe zbral že dodobra osute cvetove slovenske pomladi in iz reinkarnirane krščanske stranke s spletnim naslovom NSi, ki se ni znala resnično odločiti med Bajukom in Peterletom, pa iz po vsem drugem, le po kmetih nedišeče SLS in še s pridruženim levo-sredinskim DeSUS-om, ki naj bi bil le vaba za penziče. Ta 8. po vrsti vlada se je ta čas najmanj ukvarjala s tistim, kar je bilo njeno poslanstvo in s čemer bi se morala. Z državo in z državljani. Pomembnejše je bilo ukvarjanje z deleži v javnih podjetjih, pa medijih, nastavljanje kadrov na ključne položaje (kar je počela tudi že LDS, le da bolj perfidno) in s šest mesečnim predsedovanjem EU. Če se jim lahko

kaj prizna, se jim lahko naštetu. In s tem se tudi ves čas glasno hvalijo. Pozabljajo pa, da so takrat z »ustrezno« zakonodajo in tudi s pritiski na viška denarja polne banke omogočili in na široko odprli vrata tajkunizaciji. Zadnje leto mandata, čeprav so se kot domine sesuvala že mnoge ekonomije tudi v EU, sta min.za gospodarstvo Vizjak in njegov šef vehementno trdila, da nas kriza ne more niti oplaziti. Pa nas je. Močno. In v ta kaos, ko se ni dobro vedelo, kdo bo kaj še lahko spil, še manj pa kdo bi lahko še kaj sploh plačal, so volitve pripeljale Boruta Pahorja. Če je bil v prvih mesecih mandata prepričan, da trditve o minljivi krizi Janše držijo, mu je bilo že ob prvi pomladi žal, da se je dal imenovati za predsednika vlade. A je vseeno pridno poziral fotografom in se nastavljal kameram vse do jeseni 2011. Če se Janševega prvega mandatarstva spomnimo po tajkunih in šušmarjenjem pod mizo (v njegovem kabinetu), se Pahorjeve lahko po toliko odstopih ministrov in državnih sekretarjev, da se sam bog usmili. In koaliciji, čeprav skorajda levi, ki si bi je bila bolj sovražna med sabo, kot pa z opozicijo. Kar se je pokazalo tudi v nadaljnjih povezavah Pahorja. No, Pahorju so se odpovedali v DeSUS, nato še v Zares-u in čas je bil za nove volitve.

In spet je, zdaj že v letu 2011, malo po nerodnosti in samovšečnosti Zokija- Zorana Jankoviča, »sekira padla v med« Janši, ki je ponovil koalicijsko nianso iz mandata 04/08 in ji dodal neoliberalno DL, pod vodstvom Viranta. In to kljub temu, da je na volitvah največ glasov dobila Pozitivna Slovenija. Strankarska računica za sestavo koalicije je pač šla bolje od rok SDS. A ker krize, ki je Janša ni zaznal že l.2008 še vedno ni bilo konec, je kot pravi diplomant obramboslovja po vojaško izdal nekaj za ljudstvo sila neprijaznih ukazov, ki so jih njegovi poslanci uzakonili, njegovi ministri pa pridno izvajali. Kar je izbezalo ljudstvo na plan in so se je Janši »zgodile« t.i. vseljudske oz. vseslovenske vstaje. Od MB do tudi manjših krajev. Toliko ljudi ni uspelo po letu 1990 še nikomer zbobnati na kup in ko so se vstaje nekajkrat ponovile, Klemenčičeva Komisija pa je dodala še kup obtožb glede Janševega premoženja in njega izvora, je DL iz vlade izstopila. Pa mater Patria je tudi pomagala.

Janša je to komentiral na svoj način in sedel v opozicijo, 11.vlado pa je sestavila Alenka Bratušek. Mnogi še danes pravijo, da bi morala takrat že na samem začetku »izključiti« Zorana Jankoviča, ki naj bi vlekel niti iz ozadja, a to se je zgodilo šele na kongresu PS na Brdu. Alenčica je izgubila bitko z Zokijem, dobila pa bitko z EU Trojko, kar se pogosto pozablja. Razen teh dveh dogodkov, se mnogi te vlade spomnijo le po rumenih naslovih o tigrastih vzorcih njenega krila in izreku »We need time«. A veliko časa Bratuškovi ni ostalo, saj so jo prisilili k odstopu in Borutu Pahorju, takrat že predsedniku države, ni preostalo drugega, kot da razpiše nove volitve.

In prišel je Miro. Miro Cerar. Mlajši, da ne bo pomote. In zmagal s takšno prednostjo, da se je kolcalo tudi največjim nejevernikom. Od leta 2014 do danes Cerar vodi vlado, ki je po mojem skromnem mnenju tako anemična, da še sama sebe komaj opazi. A ta čas potihoma vseeno sprejema dokaj podobne ukrepe, kot jih je Janševa vlada v letih 2011/12. Pa – nikome ništa. Ljudje pač nanj, na Mira, niso niti petino tako »alergični«, kot na Janšo. Eden od analitikov teh zadnjih volitev je pripomnil, da bi ljudje volili tudi kakšnega zmagovalca resničnostnega šova, naprimer Franca iz Kmetije, samo da na oblast ne bi prišel »oni Janez«.

Zakaj ta prerez? Za osvežitev spomina. Zato, da v povprečni sivini vseeno zaznamo kakšno nianso. Čeprav nam danes ponujajo le rdeče in črne verzije. Na eni strani povelečevanje ex Juge in komunizma, na drugi redefinicija kvizlinštva in spogledovanje z nacifašizmom.

To z Ex Jugo je en velik hec, saj so danes najbolj nostalgični tisti, ki so tam 80-tih vneto zatrjevali, kako nas ta ista Juga ropa, nas duši, itd. Ja, res je bilo kar nekaj sistemskih ureditev v Jugi dobrih, šolstvo, zdravstvo, infrastrukturni razvoj, tudi osnova samoupravljanja, če bi šlo za več dejanskega soupravljanja, itd. - bile pa so tudi slabe plati. Za mnoge tudi travmatične – pa ne mislim ravno na Janšo. A je bila ta ista Juga tudi

hudo zapufana. Tisti, ki danes objavljajo tabele z zunanjim dolgom Juge leta 1989, pozabijo zneske revalorizirati. In pomisliti, da je vse to bilo pred padcem Berlinskega zidu, ko je Juga še imela trge in to večmilijonske trge na Vzhodu, na Bližnjem Vzhodu, v Severni Afriki... Potem pa je bilo »bratskega« veselja na vseh geografskih dolžinah in širinah kar čez noč konec, vsi so hoteli biti večji demokrati in tudi kapitalisti kot zibelka te zmesi, ZDA. Juga, tudi če ne bi bilo zloglasnega memoranduma Srbske akademije, Miloševića, JNA in Šešlja, pa Karadžićev in Tuđmana ter še koga, tista Juga ne bi več zdržala. Če ne zaradi drugega, bi se med seboj pobili zaradi razmer v gospodarstvu. In padca sociale. Edini, ki se je tega zavedal je bil takrat Markovič, ki se je tudi trudil, da bi DeMichelisovo povabilo, da se Juga priključi EU (ja, že tam leta 1989/99!) vsi skupaj vzeli resneje. A Miloševiću in Tuđmanu so bile pomembnejše druge stvari. Torej, restavracija ex Juge da ali ne? NE! Je pa čas, da se razmisli o novi družbeni pogodbi, o tem, da ne prepuščamo vsega plenilskemu kapitalu. In da iz ureditev v ex Jugi potegnemo tisto, kar je bilo zares dobro in to nadgradimo s skandinavskimi modeli družbenih ureditev, kjer imajo med drugim uzakonjeno tudi delavsko soupravljanje. A kdo bo to naredil? SD? Ta se je že pod Pahorjem nagnila na skrajno sredino, ki že vsaj rahlo diši po desni. In to le zaradi apetitov tistih, ki v tej stranki še vedno veliko pomenijo. Pa ne mislim na Forum 21. Poglejte si wikileaks o fakultetnih zaslužkih, pogledajte si Super-vizor o pogodbah z državo, itd. DeSUS? Desus je Karl in Karl je Desus. Konec besedi. In tako bo, dokler se generacija upokojencev ne zamenja. Sam bi takšno cehovsko stranko najraje prepovedal, a kaj, ko imamo demokracijo... Nepovezani poslanci so kot gastarbajterji, ki ne vedo kdaj se jim izteče delovno dovoljenje in v naprej vedo, da jim ga delodajalec, torej volivci, ne bodo podaljšali, ker naš volilni sistem pač ne predvideva one-man band kandidatur na državno-zborskih volitvah. Kar je po svoje škoda, po svoje pa dobro. Ker bi bila zbrka še večja. No, potem je tu še ZL. Nova igralka, ki je glasna, čeprav v opoziciji ni težko biti glasen, a vseeno ta koalicija treh strank sledi svoji obljubi, da bo v DZ ščitila interese malih ljudi, delavcev,

manjšin, marginalnih skupin in skupnosti, a... Kljub lepemu številu %, ki jih dobivajo pri anketah, ta koalicija ZL praktično ne more zmagati, niti postati koalicijska partnerica v kakšni levi vladi. Ker, vse ostale (nekdanj) leve stranke so se v teh letih samostojnosti preveč pomaknile na rob sredine, kjer nevarno diši po desničarstvu, da bi lahko ugodile zahtevam partnerke, kot je ZL. Z zares združeno celotno levico tako verjetno še dolgo ne bo nič.

Pa na desni? Janša, Janša, Janša, potem dolgo nič, pa spet malo Janša, pa malo Novakova, nekje se najde še en glasen možicelj, ki je napravil »prevzem« SLS in zdaj zaradi ogroženosti SLO od beguncev poziva k orožju, ko ima pa pet min časa, pa pred kamerami obljublja Veliko Slovenijo. Janši opozicija bolj leži, kot vladanje, to je jasno. S tem hočem reči, da je za nas bolje, da je v opoziciji. On sam je seveda sveto prepričan v tisto, kar mu govorijo najbližji sodelavci in občudovalci. Da je največji in edini. Mogoče na twiterju... Pa še to zadnje čase bolj zaradi nesramnosti in neprimernosti. A takšen je. Da sam in njegova kolona zvestih, že kar vernih pristašev vsako minuto uporabi za zaničevanje, blatenje in diskreditacijo nekdanjega režima in ljudi v njem, predvsem Tita, na drugi strani pa želi več kot le rehabilitacijo kvizlinškega gibanja med II. Svet.vojno... Ne vem, koliko ljudi danes simpatizira z domobranci, a prepričan sem, da če bi izdelali spletno aplikacijo ali igrico, kjer bi se med seboj borili »partizani in domobranci«, bi večina le izbrala partizane. Tisti, ki na shodih desnice mahajo s transparentom na katerem po vzoru Strička Sama domobranski oficir na nas kaže s prstom, so torej v še večjem navskrižju z razumevanjem zgodovine in realnosti, kot pa tisti, ki bi restavrirali ex Jugo. Ker, domobranci, pa naj danes še toliko zatrjujejo, da so se borili le in zgolj proti komunizmu, so javno prisegli Hitlerju, bili od njega plačani in oboroženi, in so tudi delovali po nemških ukazih. V Franciji, na Nizozemskem in še kje, takratne Vzhodne Evrope sploh ne štejem, so po koncu vojne, in to brez sodišč, obračunali s peto kolono in izdajalci. Koliko Hudih jam je tako na Francosko-Nemški meji, recimo okrog Pirmasesnsa, ne ve nihče. In nihče tamkaj naokoli

tudi ne koplje, sploh pa ne za potrebe dnevne politike. Torej lahko desnica spet zmaga na volitvah? S prekopavanjem grobov, postavljanjem spomenikov kvizlingom, odrekanjem pravic določenim skupinam, z napadi na medije in sodstvo, itd. zagotovo ne. A bo Janša vztrajal, ker računa prav na zgoraj omenjeno disfunkcijo levice. In na satelite. Zakaj bi samo levica prihajala na volitve z Jankoviči in Cerarji, če lahko zmerno krilo desnice Janša nagovori s Primcem. Angleca Likovič pa to iz baze celo potrjuje. NSi? Ima svoj krog, tam okoli 3-4%, nima več neselektivne podpore RKC, Novakova in Peterle nista uglašena, zmerno desno volilno telo, torej krščanski volivci, niso več tako zavezani glasu prižnice in zna se zgoditi, da se jim spet »ne zgodi« parlament, kar bi spretno izkoristil bruseljski Lojze in bi verjetno dosegel zamenjavo Novakove. Ker, dvakrat izpasti iz parlamenta... In zapovrhu vsega je ta ista Novakova napovedala »vojno« Janši. Ki pa se temu le smeji in vleče svoje stalne volivce na skrajno desno, tiste bolj sredinske pa že v naprej ponuja Primcu ali še komu drugemu. Kar sploh ne bi bilo presenečenje. Npr. da kakšen kao bivši SDS funkcionar, ala Turk, ustanovi »svojo« in ne Janši podložno stranko. A ne tako svobodomiselnost kot je to storil Virant, si pri tem misli »oni Janez«. Tako se nam tudi na desnici ne obeta kakšen razmisleka vreden preboj. Ker po Janši, bo pač še vedno - Janša. To si je desnica sama "izbojevala" in bo morala s tem še kar nekaj časa tudi živeti.

Slovenija ima tako očitno velike, zares velike težave z dobrimi vladami in z avtoritetami, ki bi te vlade vodili. Kar ni čudno, ker je vsaj kar se demokracije, sicer ožje še vedno nedefinirane demokracije, še vedno otrok. Slovenija, razen prej omenjenih Kučana in Drnovška, ni imela voditelja, ki bi bil dovolj sposoben in obenem tudi dovolj karizmatičen, brez da bi si zato posebej prizadeval ali na tem celo delal-pa bi ga ljudje vseeno upoštevali. Voditelja, ki bi mu večina ljudi zares tudi zaupala. Kar kljub dobrim volilnim rezultatom ne moremo trditi za Janšo, Jankoviča, nenazadnje tudi za Cerarja ne in še manj za celo kopico kandidatov, ki so

se vmes prikazovali iz ozadja kot možni (od)rešitelji. Ma, ne vem, od Bavčarja, Voljča do zdomcev na stalnem ali začasnem delu v tujini. Išče se torej voditelj. Šifra : Naj se javi sam.

Ker stranke, četudi ga imajo, ga ne bodo ponudile na volitvah, ker jim stanje kot je čisto paše, volivci pa ga na volitvah, če bi se čudež zares zgodil, niti prepoznali ne bi. Preveč gledamo in razmišljamo o starih obrazih, ki nam jih pred očmi rolajo že skoraj tri desetletja.

Kolumnarije

zbirka kolumn

avtor Roman Kukovič

© Založba ARTIUS

Junij 2016